O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
INV.№

2007 йил 2 ноябрь, жума № 46 (644)

INSON MANFAATLARI – OLIY QADRIYAT
O'ZBEKISTON «ADOLAT» SOTSIAL-DEMOKRATIK PARTIYASI
KUCH-ADOLATDADIR

ADOLAT

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТА

Фракция йиғилиши

ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

янги таҳрирдаги Солиқ кодекси қонун ости ҳужжатларисиз тўғридан-тўғри амал қилади

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик ҳамда «Фидокорлар» миллий демократик партияси фракцияларининг қўшма йиғилиши бўлиб ўтди. Партия фракциялари аъзолари, фаоллари ҳамда тегишли вазирлик ва қўмиталар вакиллари иштирок этган йиғилишда янги таҳрирдаги Солиқ кодекси лойиҳаси қизғин муҳокама қилинди.

Йиғилишда таъкидландики, мамлакатимиз мустақилликка эришгандан сўнг солиқ тизимини ислоҳ этишнинг асосий босқичларидан бири – 1998 йил 1 январдан кучга кирган Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг қабул қилиниши бўлди. Бу муайян даражада илгари амалда бўлган солиқ солиш жараёнини тартибга солувчи меъёр ва қоидаларни тизимлаштириш, ўша даврда ягона қонунчилик базасини яратиш имконини берди. Бироқ, мазкур кодексга киритилган кўплаб тузатиш ва ўзгартишлар солиқ тизимининг мураккаблашувига, кўп ҳолларда эса, солиқ қонунчилигининг бир хил талқин қилинмаслигига сабаб бўлди. Қолаверса, ушбу Солиқ кодекси тўғридан-тўғри амал қилувчи ҳужжатга айланмаган, яъни, айрим хўжалик юритувчи субъектлар (савдо корхоналари, кичик корхоналар, қишлоқ хўжалиги товар ишлаб чиқарувчилар, қатъий белгиланган солиқ тўловчи корхоналар) учун солиқ солиш тизими ҳукуматнинг алоҳида қарорлари ёки меъёрий ҳужжатлар билан тартибга солиниши сабабли амалдаги кодекснинг қўлланиш соҳаси чегараланган эди.

Янги таҳрирдаги Солиқ кодекси лойиҳаси Президентимизнинг 2005 йил 7 январдаги «Янги таҳрирдаги Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексини тайёрлаш тўғрисида»ги Фармойиши ҳамда 2005 йил 28 январда бўлиб ўтган Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисида Президентимиз томонидан қўйилган вазифаларни бажариш юзасидан ишлаб чиқилган.

– Мазкур ҳужжат умумий ва махсус қисмларга бўлинган 413 моддадан иборат, – деди Республика Молия вазири ўринбосари С.Бекенов. – Умумий қисм хўжалик юритувчи субъектларнинг молиявий жавобгарлигини эркинлаштириш, назорат қилувчи органлар томонидан текширувларни тартибга солиш, солиқ тўловчиларни ҳуқуқий ҳимоя қилиш тизимини такомиллаштиришга қаратилган қоидалар асосида ишлаб чиқилган. Махсус қисм эса солиқлар ва мажбурий тўловларни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартибини белгилайди.

Йиғилишда янги таҳрирдаги Солиқ кодекси тўғридан-тўғри амал қиладиган муҳим меъёрий ҳужжат эканлиги таъкидланди.

– Ушбу қонун лойиҳаси ишлаб чиқилишининг замирида халқ фаровонлигини юксалтиришдек эзгу мақсад-муддао ётибди, – деди Ўзбекситон "Адолат" СДП фракцияси аъзоси Зуҳра Ботирова. – Бинобарин, кодекснинг қабул қилиниши билан ўнлаб қонун ости ҳужжатлари, ҳукумат қарорлари бекор қилинади. Бу эса соҳа ходимлари ҳамда барча солиқ тўловчилар учун катта қулайлик яратади.

– Мамлакатимизда солиқ тизими йилдан-йилга такомиллашиб бормоқда, – деди Халқ депутатлари Тошкент шаҳар кенгаши депутати, «Адолат» СДП фаоли Мукаррамхон Азимова. – Ўз раҳбарлигимдаги корхона мисолида айтадиган бўлсам, халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришда кенг имкониятлар яратиляпти. Кейинги 6 йил натижаларини сарҳисоб қиладиган бўлсак, ишлаб чиқаришдаги суръат 25 фоизга ўсди, лекин тўлов фоизи сақланиб қолди. Бу республикамизда солиқ тизими адолатли йўлга қўйилганидан далолат беради. Шуни айтишим мумкинки, янги таҳрирдаги Солиқ кодекси иқтисодий тараққиётга хизмат қилади.

Қўшма йиғилишда қонун лойиҳаси юзасида айрим саволларга аниқлик киритилди. Хусусан, қонунлар қабул қилинишида ривожланган хорижий давлатлар қонунчилиги ўрганилади. Солиқ кодексини тайёрлаш жараёнида айнан мана шу жиҳатга алоҳида эътибор қаратилди. Чунончи, ривожланган Европа давлатлари, қолаверса, Россия, Қозоғистон ҳамда Осиё минтақасидаги бошқа бир қатор хорижий мамлакатларда амалда бўлган солиқ қонунчилиги ҳужжатлари чуқур ўрганилди. Бироқ, биринчи навбатда, миллий қонунчилигимиз тамойиллари асос қилиб олинди.

Тизимдаги ислоҳотлар муваффақияти, хусусан, қабул қилинаётган меъёрий ҳужжатларнинг яхши самара бериши кўп жиҳатдан унинг амалиётга қандай тадбиқ қилиниши билан белгиланади. Шу маънода, мазкур қонун лойиҳасининг аҳоли ўртасида тушунтириш-тарғибот ишлари олиб борилди.

Солиқ кодексини ишлаб чиқиш жараёнида республикамизда кўплаб тадбирлар, анжуманлар ўтказилди. Уларда турли ташкилот ва корхоналар раҳбарлари, тадбиркорлар иштирок этишди. Бундан ташқари, кодекс интернет сайтларига ҳам жойлаштирилди.

Шунингдек, янги таҳрирдаги Солиқ кодекси қабул қилингандан сўнг кенг тарғибот ишлари олиб борилиши режалаштирилган.

Қизғин баҳс-мунозара руҳида ўтган йиғилиш сўнггида ҳар иккала партия фракцияси аъзолари янги таҳрирдаги Солиқ кодексининг мамлакатимиз иқтисодиётидаги юксак аҳамиятини алоҳида эътироф этган ҳолда, қонун лойиҳасини маъқулладилар.

Фарҳод ЭСОНОВ,
«Адолат» мухбири

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚОНУНЧИЛИК ПАЛАТАСИДА

30 октябрь – 1 ноябрда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

Депутатлар ўтган ҳафтада моддама-модда кўриб чиқила бошлаган "Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида"ги қонун лойиҳаси муҳокамасини давом эттирдилар. Унда барча сиёсий партиялар фракцияларининг вакиллари иштирок этдилар.

Қонун лойиҳасининг фонд биржаси, қимматли қоғозлар бозорининг ҳисобга олиш тизими, қимматли қоғозлар бозорининг ахборот таъминоти тўғрисидаги, шунингдек қимматли қоғозлар бозорини тартибга солиш тўғрисидаги бобларига киритилган моддалар муҳокама қилинди.

Қонун лойиҳасининг айрим моддаларини батафсил кўриб чиқиш чоғида депутатлар улардаги нормаларни такомиллаштириш, ушбу моддалар ўртасидаги зиддиятларни бартараф этишга қаратилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар билдирдилар. Фонд биржаси, қимматли қоғозлар депозитарийлари тизими ва мақоми, уларнинг фаолият кўрсатишига оид тушунчаларни белгиловчи моддалар бўйича ушбу нормаларни янада аниқ ва изчил баён этишга қаратилган таклифлар берилди. Қимматли қоғозлар бозори ахборот таъминоти масалалари бўйича мазкур моддаларнинг мазмунига концептуал ёндашувни ўзгартиришга қаратилган таклифлар билдирилди.

Депутатлар қонун лойиҳасининг қимматли қоғозлар бозорини тартибга солиш, қимматли қоғозлар эгаларининг ҳуқуқлари, қимматли қоғозлар бозоридаги чеклашлар масалалари ва бошқа масалалар баён этилган моддаларини ҳам муҳокама қилдилар. Ишчи гуруҳига депутатларнинг муҳокама жараёнида билдирган фикр-мулоҳазалари бўйича таклифлар тайёрлаш топширилди.

"Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида"ги қонун лойиҳасининг моддама-модда муҳокамаси Қонунчилик палатасининг 2007 йил 5 ноябрда бўлиб ўтадиган кейинги мажлисида давом эттирилади.

(ЎзА)

МЕҲНАТИДАН БАРАКА ТОПАЁТГАНЛАР

Бугун истиқлол шарофати билан бободеҳқоннинг елкасига офтоб тегди. У меҳнатига яраша ҳақ олаяпти, уй-рўзғорига ишлатаяпти, тўйлар қилаяпти. Яна бир жиҳат: мамлакатимизда ер ўзининг муносиб эгасини топган. Қишлоқда янги мулкдорлар синфи – фермерлик ҳаракати авж олди.

– Очиғи, аввалига фермер бўлсам, ишни қандай ташкил қиламан, минерал ўғит, нефть маҳсулотлари, хайдов тракторларини қаердан оламан, белгиланган режани бажара оламизми-йўқми, деб роса иккиланганман, – дейди пастдарғомлик фермер Қамариддин Муродилаев. – Шукрки, бу, фер-

Қишлоқ мулкдорлари

мерлар учун барча шарт-шароитлар яратиб берилгани сабабли ҳақиқий қишлоқ мулкдорига айландик. Масалан, бу йил 181 гектар майдонга экилган ғалладан ҳар гектаридан 46 центнердан ҳосил йиғиштириб олдик. 131 гектарли пахта майдонидан режадаги 288 тонна ўрнига, 325 тонна "оқ олтин" топшириб, туманда биринчи бўлиб режани бажардик.

– Биз эришаётган ютуқлар ҳам чакки эмас, – дея суҳбатимизга қўшилди тумандаги "Сарбон" фермер хўжалиги раиси Эргаш Наврўзов. – 115 гектар ерга ғалла уруғи қадаб, гектаридан 54 центнердан хирмон кўтардик, 114 гектар пахта майдонидан 388 тонна биринчи навли пахта топширдик. Ишнинг кўзини билганга яхши. Мана, фермерлик – мустақил хўжалик юритиш, дегани экан. Илгарилари тайёрлов пуктлари билан ҳозиргидай тўғридан-тўғри шартнома тузиб бўлмасди. Эмин-эркин кунларга етиб келганимизга шукр.

Раъно ТОЖИАЛИЕВА

ТАЪЛИМ - ТАРАҚҚИЁТ ПОЙДЕВОРИ

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримов ташаббуси билан қабул қилиниб, изчиллик билан амалга оширилаётган Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ҳамда "Таълим тўғрисида"ги қонун мамлакатимиз равнақи, халқимиз фаровонлигини янада юксалтиришга хизмат қилмоқда. Баркамол, мустақил фикрловчи шахсни тарбиялаш, етук мутахассислар тайёрлашга қаратилган ушбу ҳужжатларнинг қабул қилинганига ўн йил тўлди.

Тошкент Ирригация ва мелиорация институтида бошланган халқаро анжуманда мазкур ҳужжатларда белгиланган вазифаларнинг ижроси, бу йўналишда бажарилажак ишлар, халқаро ҳамкорликни янада кенгайтириш хусусида сўз юритилди. Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳамда ЮНЕСКОнинг юртимиздаги ваколатхонаси ҳамкорлигида ташкил этилган мазкур халқаро анжуманда мамлакатимиз олий таълим тизими раҳбарлари, ректорлар, профессор-ўқитувчилар билан бирга Россия, Германия, Австрия, Голландия, Қозоғистон, Украина, Покистон сингари кўплаб давлатлардан олим ва мутахассислар иштирок этмоқда.

Анжуманда Президент Ислом Каримов раҳнамолигида истиқлолнинг дастлабки йиллариданоқ мамлакатни модернизация қилиш ва демократик жамият қуриш йўлидаги кенг кўламли вазифаларни ҳал этишга қодир малакали мутахассисларни тайёрлаш давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан этиб белгилангани таъкидланди. Шу мақсадда қабул қилинган Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ҳамда "Таълим тўғрисида"-ги қонун юртимизда ўз Ватанининг тақдири, бугуни ва келажаги учун масъулиятни чуқур ҳис этадиган, мустақил ва янгича тафаккурга эга шахсни вояга етказишга хизмат қилмоқда.

(Давоми 2-бетда)

"Адолат" СДП: Ташаббус ва тадбирлар

* Тошкент шаҳар Учтепа ҳамда Ҳамза туман партия Кенгашлари ташаббуси билан «Хотин-қизлар ва ижтимоий тараққиёт» мавзусида давра суҳбати ўтказилди.

**** Шайхонтоҳур туман партия Кенгаши саъй-ҳаракати билан «Қорақамиш» даҳасида уюштирилган навбатдаги тадбир «Қонунлар яратишда фуқаролар фаоллигининг аҳамияти» деб номланди.***

* Миробод ҳамда Чилонзор туман партия Кенгашлари Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида «Адолат» СДП иштироки тўғрисида давра суҳбати ўтказди.

Самарқандда "Адвокатуранинг замонавий ҳолати, муаммо ва ривожланиш истиқболлари" мавзусида халқаро конференция ўз ишини бошлади. Ўзбекистон Адвокатлар ассоциацияси ташаббуси билан ташкил этилган анжуманда мамлакатимиз, шунингдек, Россия, Қозоғистон, Озарбойжон, Латвия, Литва сингари мамлакатлардан мутахассислар иштирок этмоқда.

Тошкентда 27-29 октябрь кунлари "Округ сайлов комиссиялари матбуот хизматларининг сайлов кампаниясидаги мақсад ва вазифалари" мавзусида республика илмий-амалий семинари бўлиб ўтди.

Пойтахтимиз бозорларида Ўзбекистон асаларичилар уюшмаси томонидан Тошкент шаҳар ҳокимлиги кўмагида ташкил этилган «Асал байрами» савдо ярмаркаси ниҳоясига етди.

Ўзбекистон Бадиий академиясининг Марказий кўргазмалар залида "Бугунги Хитой" деб номланган фотокўргазма очилди.

Пойтахтимизда Марказий Осиё минтақасида экологик хавфсизлик ва барқарор ривожланишни таъминлашга бағишланган халқаро конференция бошланди.

Самарқанд вилоят ўқувчи-ёшлар техник ижодиёти марказида мактабдан ташқари таълим муассасаларидаги тўгарак раҳбарларининг республика семинари бўлиб ўтди.

Сурхондарё вилоятининг Бойсун туманида 540 ўринли маиший хизмат касб-ҳунар коллежининг янги биноси фойдаланишга топширилди.

Урганчда "Хирургияда янги технологиялар" республика илмий-амалий анжумани бўлиб ўтди

Қарши шаҳридаги ахборот технологиялари касб-ҳунар коллежига Ўзбекистон ва Германия ҳамкорлигида амалга оширилаётган "Ахборот-коммуникация технологиялари соҳасида касб-ҳунар таълимини ривожлантиришга кўмак" лойиҳаси асосида замонавий компьютерлар келтирилди.

СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАРНИНГ ДАВЛАТ БОШҚАРУВИДАГИ ИШТИРОКИ

ва бошқарув идоралари билан ҳамкорлиги ислоҳотлар самарадорлигига хизмат қилади

«Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»ги Конституциявий Қонуннинг қабул қилиниши мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида муҳим воқеа ҳамда Ўзбекистон Республикаси давлат-ҳуқуқий ва сиёсий тизимини янада эркинлаштириш бўйича изчил, босқичма-босқич олиб борилаётган ислоҳотларнинг узвий ва мантиқий давоми бўлди.

Эндиликда сиёсий партиялардан давлат бошқаруви органлари ва ижроия ҳокимиятлар қатори республикада амалга оширилаётган кенг кўламли ижтимоий-сиёсий ислоҳотлар, барча соҳалардаги мақсадли вазифалар тақдири учун масъулиятни зиммаларига олишлари талаб этилади. Шунинг учун уларнинг ўзаро яқиндан ҳамкорлик қилишлари давлат ва жамият манфаатларига мос тушади. Шу билан бир қаторда, Конституциявий Қонунда белгилаб қўйилганидек, давлат бошқарув органлари ва ижроия ҳокимияти устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш сиёсий партияларнинг энг долзарб вазифасига айланди.

Албатта, бундай катта ҳуқуқлар, шу билан бирга, юксак масъулият сиёсий партиялардан етукликни, жамиятда ўз ўрнини топишни ва мавқеини мустаҳкамлашни, яъни чинакамига ташаббускорлик ва фаолликни талаб этади.

Республикамиздаги бошқа сиёсий партиялар қатори «Адолат» социал-демократик партияси ҳам тикланиш, ривожланиш ва ўз тарафдорлари ишончини қозониш босқичларини босиб ўтди. Бизнинг маслакдошларимиз Ўзбекистон тарихи давомида ташкил этилган биринчи социал-демократик партия аъзолари эканликлари билан фахрлансалар арзийди.

Глобаллашув жараёнлари тобора жадаллашиб бораётган, бозор иқтисодиётининг муайян даражада бешафқат қонун-қоидалари кўпгина ижтимоий-иқтисодий муаммоларни кескинлаштириб юбораётган бугунги кун шароитида «Адолат» дастурий ҳужжатларида илгари сурилган ижтимоий адолатни таъминлаш, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатлаш, ночор оилалар тўғрисида ғамхўрлик қилиш, хотин-қизлар ва ёшлар сиёсий фаоллигини ошириш тамойиллари аҳоли турли қатламлари ўртасида тобора кўпроқ қизиқиш ва ҳавас уйғотмоқда. Ҳозирги вақтда партиямиз аъзоларининг сони 60 минг нафардан ортганлиги бунинг амалий кўринишидир.

(Давоми 2-бетда)

Маърузани ўқиб

ЭНГ МУҲИМ КЎРСАТКИЧ –

аҳоли иш ҳақи ва даромадларининг ўсиш суръати

Истиқлол йилларида эришган ютуқларимиз аҳоли даромади ва фаровонлигини муттасил ошириб бориш ҳамда кенг қамровли ижтимоий дастурлар ижросининг изчил таъминлаш имконини берди. Узоққа борманг: давлатимиз раҳбарининг шу йил 17 сентябрдаги "Пенсионерларни ижтимоий қўллаб-қувватлашни кучайтириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармонини олинг. Мазкур ҳужжатда фуқароларнинг моддий фаровонлигини изчил ошириб бориш ва аҳолининг ижтимоий ҳимоясини барқарор таъминлаш масаласига яна бир бор устувор аҳамият берилди.

Бу устувор йўналиш, бошқача айтганда, истиқлолнинг дастлабки кезлариданоқ шахсан Президент ташаббуси билан ишлаб чиқилган машҳур беш тамойилга асосланган барқарор йўналиш бўлди. Зеро, аҳоли пул даромадларининг асосий шакли – иш ҳақи нафақат давлат ижтимоий ҳимоя сиёсатининг, балки ижтимоий-сиёсий барқарорликни мустаҳкамлашнинг ҳам муҳим омилидир. Шу боис, аҳолининг реал даромадларини узлуксиз ўстириб боришга ва бунинг иқтисодий-молиявий асосларини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратиб келинмоқда. Натижада мустақиллик йилларида иқтисодий ўсиш самарадорлиги йил сайин ошиб, ишлаб чиқарувчиларнинг молиявий барқарорлиги ортиб бориши таъминланди ва пул муомиласининг мутаносиблиги, миллий валютамиз барқарорлигига эришилди.

Иқтисодиётда номинал иш ҳақи даражасининг ошиши аҳоли турмуш фаровонлигини юксалишида муҳим кўрсаткич бўлган реал иш ҳақи ҳисобланади. Айни шу нуқтаи назардан, эсингизда бўлса, Президентимиз шу йил 12 февраль куни 2006 йил якунлари ва 2007 йилнинг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисида деган эдилар: **"Лўнда қилиб айтганда, реал иш ҳақининг ошиши – бу иқтисодиётнинг қандай суръатларда ривожланаётганини, мамлакатнинг молиявий аҳволи мустаҳкамланаётганини, мутаносиб монетар сиёсат қандай таъминланаётганини яққол акс эттирадиган ўзига хос кўзгу ва кўрсаткичдир".** Қўшма мажлисдаги маърузасида ҳам бу фикрини яна бир бор таъкидлаб дедилар: **"Барчамизга маълумки, аҳоли иш ҳақи ва даромадларининг ўсиш суръати энг муҳим кўрсаткичлардан бири ҳисобланади..."**

Мамлакатимизда иш ҳақининг ҳар бир ошишида унинг реал ўсишини таъминлаш алоҳида инобатга олинади. Тушунарлироқ қилиб айтганда, иш ҳақининг реал ўсиши таъминотини инфляция даражаси билан узвий боғлашга, яъни, истеъмол товарлари нархи ўсишини чегаралашга ва ички бозорнинг харидоргир, сифатли маҳсулотлар билан тўйинишига эришишга устуворлик берилади.

(Давоми 2-бетда)

«Адолат»га обуна бўлинг!

Азиз газетхонлар! Мамлакатимиз ва дунёда рўй бераётган ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий ва иқтисодий соҳалардаги янгиликлар, ўзгаришлардан йил давомида хабардор бўлиб боришни хоҳлайсизми? Унда **«АДОЛАТ»***га обуна бўлишга шошилинг!*

Ҳа айтганча, 2008 йилда Сиз, азиз муштарийлар томонидан йўлланган, турли таклиф-мулоҳазаларингиз битилган мактубларни, мақолаларни газетамиз саҳифаларида кенг ёритишни режалаштирганмиз.

Обуна «Ўзбекистон почтаси», «Матбуот тарқатувчи» идоралари ва бошқа ташкилотлар томонидан расмийлаштирилмоқда.

Газета нашр индекси – 100.

«АДОЛАТ» доимий ҳамроҳингиз бўлсин!

СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАРНИНГ ДАВЛАТ БОШҚАРУВИДАГИ ИШТИРОКИ

ва бошқарув идоралари билан ҳамкорлиги ислоҳотлар самарадорлигига хизмат қилади

(Давоми. Боши 1-бетда)

«Адолат» СДП аҳолининг ўрта ва кам таъминланган қатлами сиёсий ва ижтимоий иродасини ифода этишни ўз дастурий мақсади сифатида белгилаб қўйган бўлса-да, тарафдорларимиз орасида зиёлилар ва бизнес вакиллари, талаба ёшлар ҳам кўплигидан мамнунмиз. Партиямиз аъзоларининг деярли ярми, яъни 45 фоизини хотин-қизлар ташкил этиши улар сиёсий етуклиги ва ижтимоий фаоллиги амалда ортиб бораётганлигининг энг муҳим белгисидир.

Партиянинг 2006-2010 йилларга мўлжалланган Ҳаракат дастурида партия фаолиятининг асосий йўналишлари – ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларни янада жадаллаштириш ва чуқурлаштириш, шу билан бир қаторда, партиянинг фаолиятини такомиллаштириш, айниқса, унинг бошланғич ташкилотлари жанговарлигини кучайтириш энг асосий вазифалар сифатида белгилаб қўйилган.

Биз давлат бошқаруви органлари ва ижроия ҳокимият билан, биринчи навбатда, ана шу йўналишлардаги ҳамкорликни мустаҳкамлаб бормоқдамиз. Фикримизча, сиёсий партиялар умумдавлат дастурларини амалга оширишда фаол иштирок этишлари лозим ва зарур. «Адолат» СДП буни ўз фаолиятининг асосий йўналишларидан энг муҳими деб ҳисоблаган ҳолда, республикада 2004-2009 йилларда мактаб таълимини ривожлантириш давлат дастури изчил амалга оширилишига баҳоли қудрат ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Маълумки, ана шу мақсад учун биргина 2006 йилда мамлакатимиз ялпи ички маҳсулотининг 11 фоизи ажратилди. Давлат дастурида шу беш йиллик давомида жами 8476 мактабда қурилиш-таъмирлаш ишлари бажарилиши, чунончи, 325 та янги мактаб қурилиши, 2313 тасида капитал реконструкция, 3769 тасида капитал, 2069 тасида эса жорий таъмирлаш амалга оширилиши режалаштирилган. Бундан ташқари, умумтаълим мактабларида замонавий ахборот технологияларини жорий этиш, уларни зарур ўқув қуроллари билан жиҳозлаш, янги дарсликлар яратиш ва бошқа жуда муҳим, умумдавлат аҳамиятига молик вазифаларни ҳал этиш кўзда тутилган.

"Адолат" партияси, унинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси парламентда, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларида мактаб таълимини ривожлантириш давлат дастури бажарилишининг боришига доимо диққат-эътиборни қаратмоқда. Мактаб таълимини ривожлантириш масалалари, бу соҳада юзага чиқаётган муаммолар, уларни ҳал этиш йўллари бўйича Халқ таълими вазирлиги, унинг жойлардаги бошқарма ва бўлимлари билан мунтазам иш олиб борилмоқда. Жумладан, ўтган йили фракциямиз аъзолари ана шу масалаларга бағишлаб Қашқадарё, Бухоро, Навоий вилоятлари ҳокимликлари, Тошкент вилояти Ўрта Чирчиқ туман халқ таълими бўлими, Қарши педагогика коллежи, Тошкент шаҳар педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти ҳамда бошқа қатор ташкилот ва муассасаларда давра суҳбатлари, учрашувлар ўтказдилар. Мазкур йўналишда давлат бошқаруви органлари ва ижроия ҳокимият билан ҳамкорлигимиз партиямизнинг 2006-2009 йилларга мўлжалланган Фаолият дастуридаги «мактабларнинг моддий-техника базасини яхшилаш, кутубхоналарни бойитиш, компьютер тармоқлари, Интернет тизимидан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш, энг илғор замонавий технологиялар бўйича саводхонликни ошириш» вазифаларига тўла-тўкис мос тушиши билан диққатта сазовордир.

«Адолат»нинг яна бир жуда муҳим дастурий вазифаси – аёлларнинг жамиятдаги ролини ошириш, уларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини кучайтириш, ҳуқуқий, маданий-маърифий савиясини кўтариш, иқтисодий мустақиллигини таъминлаш бўйича ҳам кенг кўламли ишлар олиб борилмоқда. Партиямизнинг парламентдаги фракцияси ташаббуси билан ўтган йили Президентимизнинг «Ўзбекистан Хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони ижроси юзасидан ҳисобот тингланди. Мазкур масалада партиямиз ҳамда республика ижроия ҳокимияти ўртасидаги мустаҳкам ҳамкорлик самарали пировард натижаларга эришишга хизмат қилмоқда. Ҳисобот муҳокамаси жараёнида аёллар сиёсий фаоллигини ошириш, улар соғлиғини мустаҳкамлаш бўйича амалга оширилган ижобий ишлар қаторида хотин-қизларнинг иш билан бандлигини таъминлаш, улар бўш вақтини ташкил этиш ва бошқа қатор масалаларда жиддий камчиликлар мавжудлиги рўй-рост эътироф этилиб, уларни бартараф қилиш бўйича аниқ таклифлар ишлаб чиқилди, жойлардаги маҳаллий ҳокимият органлари, хотин-қизлар қўмиталарига тегишли чора-тадбирлар кўриш учун юборилди.

Худди шунингдек, «Адолат» социал-демократик партияси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги билан меҳнат миграцияси; Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги билан деҳқон ва фермер хўжаликларини ривожлантириш, қишлоқ аҳолисини иш билан таъминлаш; Савдо-саноат палатаси билан тадбиркорликни қўллаб-қувватлашда ҳамкорлик фаолиятини амалга оширмоқда. Олий Мажлис Қонунчилик палатасида ўтган йили бу вазирлик ва идоралар билан биргаликда мазкур масалалар бўйича йиғилишлар ўтказилиб, тегишли тавсиялар ишлаб чиқилди ва манфаатдор ташкилотларга амалий чоралар кўриш учун юборилди.

Давлат бошқаруви органлари ва ижроия ҳокимият раҳбарлари ҳисоботларини тинглаш Конституциявий Қонунда сиёсий партиялар ҳуқуқлари сифатида мустаҳкамлаб қўйилган жамоатчилик назорати шаклларидан биридир. «Бугунги кунда энг муҳим масалалардан бири, – деб таъкидлаган эди Президентимиз Ислом Каримов, – бу бошқарув ва ижро ҳокимияти устидан жамоатчилик назоратининг самарали тизимини ўрнатишдан иборатдир».

Республикамизда «Кучли давлатдан – кучли фуқаролик жамияти сари» тамойили изчил ҳаётга тадбиқ этилар экан, ҳокимият ваколатларининг маълум бир қисми марказдан маҳаллий ҳокимият органларига ўтказилмоқда. Хусусан, маҳалла ва қишлоқ фуқаролар йиғинлари ваколатлари кенгайтирилмоқда. Энг асосийси, сиёсий партиялар ҳамда жамоатчиликнинг марказий ҳукуматдан тортиб маҳаллий ҳокимият идораларигача – бутун ижро тизими устидан назорат ўрнатишлари учун Конституциявий Қонунда ҳуқуқий асос яратилди.

Давлат бошқаруви органлари, шу жумладан, маҳаллий ҳокимият идораларида амалдаги қонунчиликка риоя этилишини мунтазам назорат қилиб бориш ғоятда муҳим. Машҳур ҳуқуқшунос А. Де Токвиль 1835 йилдаёқ «Энг катта қийинчилик ҳукуматни тузиш эмас, балки шу ҳукумат қабул қилаётган қонунларга бўйсунишга мажбур этишдир», деб жуда асосли фикр билдирган эди.

Қонунийлик – ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамиятининг асоси. Қонунга риоя этилмас экан, фуқаролар ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашнинг ҳам, демократияни амалга ошириш ва фуқаролик жамиятини барпо этишнинг ҳам, давлат бошқаруви органлари ва ижроия ҳокимият самарали фаолият кўрсатишини йўлга қўйишнинг ҳам имкони бўлмайди. Шунинг учун давлат бошқаруви органлари ва ижроия ҳокимиятда амалдаги қонунчиликка риоя этилишининг таъсирчан назоратини амалга ошириш жуда муҳим. Бунинг учун амалиётда ўз самарадорлигини кўрсатган депутат сўровидан фойдаланиш мақсадга мувофиқдир. Депутат сўрови юзасидан олинган маълумотни парламент сессияси ёки халқ депутатлари Кенгаши мажлисида муҳокама этиш имконияти ушбу назорат усулининг таъсирчанлигини таъминлайди.

Партиямиз нуқтаи назарига мувофиқ, самарали жамоатчилик назоратини амалга оширишда ҳам парламент, ҳам маҳаллий Кенгашлар салоҳиятидан фойдаланиш, шунингдек, бошқа таъсир кўрсатиш воситаларини ишга солиш керак. Шу муносабат билан «Адолат» СДП фуқароларнинг жамоатчилик қабулхоналарига мурожаатлари, айниқса, ижтимоий ҳимоя ҳамда жойларда ижтимоий ислоҳотларнинг амалга оширилиши билан боғлиқ масалалар юзасидан ариза ва шикоятлар таҳлилини янада чуқурлаштириш чора-тадбирларини кўрмоқда. Мазкур таҳлиллар умумлаштирилиб, тегишли тавсиялар давлат бошқаруви органлари ва ижроия ҳокимият идораларига тақдим этилади.

Сиёсий партиялар ҳамда давлат бошқарув органлари ўртасидаги ҳамкорликни янада такомиллаштириш, жамоатчилик назорати самарадорлигини ошириш тегишли меъёрий ҳужжатлар ишлаб чиқишни ҳам тақозо этмоқда. Шунинг учун партиямиз фракцияси Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва маҳаллий Кенгашлар депутатлари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш бўйича тавсиялар, парламент сўрови ҳамда маҳаллий Кенгашлар депутатлари сўрови тўғрисида, қонунлар, маҳаллий Кенгашлар қарорлари ижросини назорат қилиш тартиби, маҳаллий Кенгашлар сессияларида жойлардаги бошқарув органлари раҳбарларининг ҳисоботларини эшитиш тартиби тўғрисидаги низомларни ишлаб чиқиш чора-тадбирларини ҳам кўрмоқда.

«Адолат» ўзининг қонун билан кафолатланган марказда ва жойларда ижро этувчи органларни шакллантиришга таъсир кўрсатиш, вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими лавозимига тасдиқланган шахсларнинг фаолияти тўғрисида маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳлари орқали Ўзбекистон Республикаси Президентига асосланган хулосалар тақдим этиш ташаббуси ва бошқа ҳуқуқлардан ҳам самарали фойдаланиш чора-тадбирларини кўради. Бундан кўзланаётган асосий мақсад қонунлар, Президент Фармонлари ва қарорлари ижросини таъминлаш, давлат бошқаруви ва ижроия ҳокимият органлари фаолияти самарадорлигини оширишдир.

Исмоил САИФНАЗАРОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
«Адолат» СДП фракцияси аъзоси

Котиб минбари

ҚУЙИ БЎҒИН ТАШАББУСКОРЛИГИ

самарадорликка эришишда муҳим аҳамият касб этаётир

Бугунги кунда мамлакатимизда фаолият олиб бораётган сиёсий партиялар жамиятнинг муҳим бўғинига айланиб бормоқда. Муҳими, сиёсий партиялар халқ орасига кириб бориб, жойлардаги мавжуд муаммолар ечимини топишда фаоллик, ташаббускорлик кўрсатмоқда. Бинобарин, ҳар қандай партия кенг халқ оммасига таяниб фаолият юритсагина, кўзлаган мақсад-муддаосига эришиши, бошқача айтганда, ҳақиқий сиёсий кучга айланиши мумкин.

Фаолиятимизда асосий эътиборни қуйи бўғин – бошланғич партия ташкилотларига қаратмоқдамиз. Бу бежиз эмас, албатта. Негаки, фаолиятимизда самарадорликка эришишда, аввало, айнан бошланғич ташкилотлар ташаббускорлиги, етакчилик қобилияти муҳим аҳамиятга эга.

Айни пайтда вилоятимизда 124 та бошланғич партия ташкилоти фаолият юритяпти. Бошланғич ташкилотлар етакчилари, фаолларимиз саъй-ҳаракати билан аъзоларимиз сони тобора кўпайиб, партияга хайрихоҳлар сафи кенгайиб бораётир. Қувонарлиси шундаки, уларнинг аксариятини зиёлилар ташкил қилмоқда. Чунки зиёлиларнинг савияси, интеллектуал салоҳияти ҳар қандай мураккаб, муҳим вазифаларни уддалашга қодир. Демак, биздан талаб қилинадиган жиҳат шу: бу имкониятлардан самарали фойдаланган ҳолда, фаолиятда самарадорликка эришиш, партиямиз нуфузини янада оширишдир.

Айни кунларда "Адолат" СДП Навоий шаҳар кенгаши аъзолари, фаолларимиз Президентимизнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Вазирлар Маҳкамаси ва Президент Девонининг мустақиллигимизнинг 16 йиллигига бағишланган қўшма мажлисидаги маърузасида илгари сурилган ғояларни ҳамда "Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларинг ролини кучайтириш тўғрисида"ги Конституциявий Қонуннинг моҳиятини, юксак аҳамиятини олис қишлоқларда, аҳоли ўртасида кенг тарғиб-ташвиқ қилишга алоҳида эътибор қаратмоқда. Шунингдек, олдинда турган муҳим сиёсий жараён – Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови юрт тараққиёти, истиқболи йўлида ўта муҳим сиёсий воқеа эканлиги, унда ҳар бир сайловчи ўз овози билан иштирок этиш орқали хоҳиш-иродасини билдириши, демакки, мамлакат келажаги, истиқболи учун овоз бериши лозимлиги тушунтирилмоқда.

Шаҳар Кенгаши аъзолари доимий равишда меҳнат фахрийлари, ногиронлар, Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари ҳолидан хабар олишмоқда. Ҳомийлар томонидан моддий ёрдамлар ташкил этилмоқда. Ана шундай хайрли ишларни олиб боришда бошланғич партия ташкилотлари котиблари Зулфия Зайниддинова ва Мақсуда Одилованинг ташкилотчилиги эътиборга лойиқ. Бир сўз билан айтганда, фаолларимиз ҳамиша халқ билан ҳамнафас.

Азим ЖУМАЕВ,
Ўзбекистон "Адолат" СДП
Навоий шаҳар кенгаши котиби

2007 йил 23 декабрь – Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови куни

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ташкил этиш ва уни ўтказиш қуйидаги сайлов комиссиялари томонидан амалга оширилади:

1) Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси;

2) Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи округ сайлов комиссиялари;

3) Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи участка сайлов комиссиялари.

* * *

Давлат ва жамоат идоралари, сиёсий партиялар органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахслар сайлов комиссияларининг ўз ваколатларини амалга оширишларига кўмаклашишга, уларнинг иши учун зарур маълумот ва материалларни тақдим этишга мажбурдирлар.

Сайлов комиссияси сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ масалалар юзасидан давлат ва жамоат органларига, сиёсий партияларнинг идораларига, корхоналар, муассасалар, ташкилотларга, мансабдор шахсларга мурожаат этиш ҳуқуқига эгадир, улар эса ўртага қўйилган масалани кўриб чиқиб, уч кунлик муддатдан кечиктирмай сайлов комиссиясига жавоб қайтаришга мажбурдирлар.

(“Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида”ги Қонундан)

ЭНГ МУҲИМ КЎРСАТКИЧ –

аҳоли иш ҳақи ва даромадларининг ўсиш суръати

(Давоми. Боши 1-бетда)

Республикамизда худди шу тамойилга қатъий риоя этилаётганлиги натижасини Президентимиз 2006 йил якунлари ва 2007 йил устувор йўналишларига бағишланган мажлисдаги маърузасида: **“Статистик маълумотлар ва социологик натижаларга кўра, мамлакатимизда 2006 йилнинг охирида ўртача реал ойлик иш ҳақи 185 минг сўмни ёки салкам 150 АҚШ долларини ташкил этган”,** – деб таърифлаган бўлса, “Ўзбекистоннинг 16 йиллик мустақил тараққиёт йўли” маърузасида: **“...аҳоли реал даромадларининг 2006 йилда 2000 йилга нисбатан 2,5, 1992 йилга нисбатан эса ўртача 12 баробар ошганини таъкидлаш лозим. Жорий йил охирига бориб, республикамизда ўртача иш ҳақи миқдорининг 200 доллар даражасига етиши кутилмоқда”** деб чуқур қиёсий таҳлил қилинди.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда аҳоли даромадлари шаклланишидаги яна бир ижобий жиҳат шундаки, 2002 йилдан бошлаб фуқароларнинг пул даромадларига нисбатан ўртача ойлик иш ҳақининг ўсиш суръати юқори бўлмоқда. Чунончи, 2006 йилда бу ўсиш мос равишда 132,6 ва 141,3 фоизни ташкил этди.

Яна бир омил (тамойил) – реал иш ҳақининг ўсишига ижтимоий тўлов ставкасининг тўхтовсиз пасайтириб борилиши ижобий таъсир кўрсатди. Масалан, республикамизда унинг даражаси 2002 йилдан 2006 йилгача 15 (40 фоиздан 25 фоиз)га пасайди. Бу кўрсаткич ҳам иш ҳақи сиёсати истиқболда унинг реал даражасини ўстириб бориш билан бирга, аҳоли пул даромадлари улушини узлуксиз ошириб боришга қаратилишидан далолат беради. Яқин истиқболда аҳолининг пул даромадлари таркибидаги ижобий ўзгаришларга кўра ундаги иш ҳақи улуши 2006 йилдаги 29,4 фоиздан 60-65 фоизга етиши кўзда тутилган. Бу, шубҳасиз, аҳоли турмуш фаровонлиги ўсишида иш ҳақи асосий молиявий манбага айланиб боришини англатади. Давлатимиз раҳбарининг масалага 2007 йилда ҳам (Ижтимоий ҳимоя йилида!) алоҳида устуворлик берганлигидан кутилган мақсад ҳам аслида шу. Зеро, мазкур масаланинг муваффақиятли ечими мамлакат иқтисодий тараққиётининг ҳозирги босқичида ижтимоий-сиёсий барқарорликни мустаҳкамлашнинг ҳал қилувчи омили ҳамдир.

Иш ҳақини муттасил ошириб бориш аҳоли истеъмол талабининг ўсишида катта ўрин тутади. Табиийки, шунга мос ҳолда маошлар, пенсиялар, нафақалар, стипендиялар ва аҳолига тўланадиган тўловлар миқдори ҳам ўсиб боради. Бунга Президентимизнинг мақоламиз бошида тилга олинган ҳар иккала Фармонига ўша кезлари берилган шарҳларни диққат билан ўқисангиз тўла ишонч ҳосил қиласиз. Масалан, 10 июлдаги **“2007 йилнинг 1 августидан бошлаб, иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида”**ги Фармонга кўра, иш ҳақи ва бошқа тўловлар миқдорларини ошириш Давлат бюджети, бюджетдан ташқари Пенсия ва Бандликка кўмаклашиш жамғармалари томонидан таъминланиб, бунинг учун йил охиригача қўшимча 460 миллиард сўмга яқин маблағ ажратиладиган бўлди.

Хўжалик ҳисобидаги корхона ва ташкилотлар ходимлари иш ҳақини оширишнинг ишончли манбаларини таъминлаш йўлида, эсингизда бўлса, шу йил бошидаёқ хўжалик юритувчи субъектларнинг даромад (фойда) солиғи ставкаси 12 фоиздан 10 фоизга, кичик бизнес субъектлари учун ягона солиқ тўлови ставкаси 13 фоиздан 10 фоизга пасайтирилган эди. Энди эса шулар ҳисобига бўшайдиган 108 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ айни хўжалик ҳисобидаги корхона ва ташкилотлар ходимлари иш ҳақини оширишга мақсадли йўналтирилмоқда. Давлатимиз раҳбарининг “Ўзбекистоннинг 16 йиллик мустақил тараққиёт йўли” маърузасида бу ҳақда алоҳида кенг, таққосий ва илмий таҳлил берилди.

Буларнинг ҳаммаси мамлакатимизда аҳолининг ўртача иш ҳақи миқдори, ихтисосликлар бўйича қўшиладиган устама ва қўшимча ҳақ, пенсия ва нафақалар фоизи, компенсация пули, энг кам иш ҳақи даражаси, пировардида, реал даромаднинг изчил, босқичма-босқич ошишига хизмат қилмоқда. Бошқача айтганда, ҳукуматимиз мустақилликнинг дастлабки йиллариданоқ халқимиз турмуш даражасини муттасил ошириб бориш ҳамда фуқароларга ижтимоий мададни кучайтириш йўлида **энг муҳим кўрсаткич – аҳоли иш ҳақи ва даромадлари ўсиш суръатини** таъминлаш саъй-ҳаракатини қилди ва 16 йилки, унинг ижросига муҳим стратегик вазифа сифатида ёндашиб, муваффақиятли давом эттирмоқда.

Номоз САЪДУЛЛАЕВ

ТАЪЛИМ - ТАРАҚҚИЁТ ПОЙДЕВОРИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Жаҳон таълим тизими тажрибасида янгилик сифатида ном қозонган ушбу икки ҳужжатда давлат ва жамият, шахс, узлуксиз таълим, фан, ишлаб чиқаришнинг ўзаро чамбарчас боғлиқ экани эътиборга молик. Бу тизимнинг ўзига хослиги – қамрови кенглиги, босқичма-босқичлиги, узлуксизлиги, кучли ижтимоий ҳимояга асосланганлиги, халқимизнинг менталитетига мослиги, инсонпарварлик, бағрикенглик тамойилларига қатъий амал қилиниши каби жиҳатларда яққол намоён бўлаётгани нафақат юртимизда, балки хорижий мамлакатлар, нуфузли халқаро ташкилотлар томонидан ҳам эътироф этилаётир.

Изчиллик билан олиб борилаётган ислоҳотлар мактабгача таълим масканлари, умумий, ўрта махсус, касб-ҳунар, олий таълим даргоҳларини қамраб олган. Ушбу дастур ўн икки йиллик таълимга ўтишда, узлуксиз таълимнинг яхлит тизимини яратишда муҳим пойдевор бўлди. Дастур умумтаълим мактабларидаги тўққиз йиллик ўрта таълимни, академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларидаги уч йиллик махсус касбга тайёрлаш тизимини сифат ва мазмун жиҳатдан янги, янада юқори поғонага кўтаришга хизмат қилмоқда.

Тизимда амалга оширилаётган ислоҳотлар самараси ўлароқ, МДҲ давлатларида биринчилардан бўлиб мамлакатимизда олий таълим муассасаларига талабалар қабулининг холис ва адолатли усули – тест синовлари жорий этилди. Олий таълим бўғинида малакали мутахассислар тайёрлашнинг замонавий ва мукаммал тизими - бакалаврлик ва магистратура босқичлари асосида билим бериш йўлга қўйилди. Талаба-ёшларга миллий қадриятларимизга ҳурмат, истиқлол ғояларига садоқат, она-Ватанга муҳаббат туйғусини чуқур сингдиришдек эзгу вазифа ўқув жараёнининг муҳим таркибий қисмига айланди.

Мамлакатимизнинг иқтисодий салоҳияти, тегишли соҳалардаги мутахассисларга бўлган эҳтиёжини инобатга олган ҳолда бир неча янги олий таълим масканлари барпо этилиб, уларнинг фаолияти замон талаби ҳамда жаҳон андозалари даражасида ташкил этилди. Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети, Тошкент давлат авиация институти, Навоий давлат кончилик институти, Тошкент тиббиёт академияси, Тошкент ислом университети сингари олий таълим муассасалари шулар жумласидандир. Айни пайтда таълим, фан, ишлаб чиқаришнинг ўзаро интеграциялашувига эришилгани ўқув-илмий изланишларнинг амалиётга кенг татбиқ этилиши, барча соҳаларни малакали мутахассислар билан таъминланишида ўз самарасини бермоқда.

Таълим соҳасида олиб борилаётган изчил ислоҳотлар жаҳон миқёсида тобора катта қизиқиш уйғотиб, бу борада халқаро ҳамкорликнинг янада кенгайишига хизмат қилмоқда. Олий таълим тизимида Япония, Россия, Германия, Жанубий Корея, Малайзия, Ҳиндистон каби мамлакатлар билан ҳамкорликда истиқболли лойиҳаларнинг муваффақиятли амалга оширилаётгани бунинг ёрқин далилидир.

— Ҳар бир мамлакатнинг куч-қудрати, бойлиги, илмий-маърифий салоҳияти кўп жиҳатдан таълимга қаратаётган эътиборига боғлиқдир, — деди Голландиянинг Вагенинген университети ўқитувчиси, хорижий лойиҳалар менежери Ева Виетсма. — Мен ўн олти йилдан буён МДҲ республикаларидаги таълим тизими жараёнини муттасил кузатиб бораман. Шу маънода Ўзбекистонда таълим-тарбия соҳасида олиб борилаётган ислоҳотлар мамлакатнинг стратегик мақсадларига, гуллаб-яшнашига, тараққиётига, халқ фаровонлигини янада оширишга хизмат қилмоқда. Ушбу йўналишда Президент Ислом Каримовнинг бевосита раҳбарлигида амалга оширилаётган ишлар таҳсинга лойиқ. Ўзбекистонда ёш авлод камолоти ва юрт келажаги йўлида амалга оширилаётган бундай эзгу ишлар ўрганишга лойиқдир.

Халқаро анжуманда сўзга чиққан Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг биринчи ўринбосари Азимжон Парпиев, ЮНЕСКОнинг Ўзбекистон Республикасидаги ваколатхонаси раҳбари Анна Паолини, Ўзбекистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазири ўринбосари Абдушукур Хоназаров, Германия амалий фанлар университети вице-президенти Вайнштефан Герберт Штробель ва бошқалар Ўзбекистонда таълим тизимини тубдан ислоҳ этиш учун барча ҳуқуқий-меъёрий асослар яратилгани, бу борада олиб борилаётган ишларнинг узлуксизлиги, сифати ва самарадорлигини таъминлашга катта эътибор қаратилаётгани, кадрлар тайёрлашда давлат ҳамда жамоат ташкилотларининг фаол иштироки йўлга қўйилгани хусусида фикр юритдилар.

Тадбирда таълим тизими ва унинг самарадорлиги, олий таълим сифатини янада такомиллаштириш йўналишлари, халқаро ҳамкорлик алоқаларини ривожлантириш, таълимнинг фан ва ишлаб чиқариш билан ўзаро интеграциялашуви каби мавзуларда маърузалар тингланди ва муҳокама этилди.

Анжуманда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, олий ва ўрта махсус таълим вазири Р.Қосимов сўзга чиқди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎзА мухбири

73-КИЛОМЕТРДАГИ БУНЁДКОРЛИК

Турли манзилларни бир-бирига боғловчи йўлларни мамлакатнинг қон томирларига қиёслашади. Йўлларнинг равонлиги, ҳаракат хавфсизлиги меъёрларига мос келиши эса иқтисодий алоқаларда муҳим аҳамият касб этади.

Самарқанд – Бухоро – Ашхобод – Туркманбоши халқаро автомагистралининг 73 километрида бошланган улкан бунёдкорлик ишлари бугун ҳал қилувчи паллага кирмоқда. Айни шу масофада Каттақўрғон шаҳрини четлаб ўтадиган айланма йўл қурилишининг биринчи босқичи тугалланди. Умумий узунлиги 10 километр, тендер қиймати 9 миллиард 200 миллион сўмлик мазкур йўлни икки йил олдин барпо этишга киришилган эди. Мақсад халқаро автомагистраль орқали ҳар куни қатнаётган минглаб автотранспорт воситаларининг ҳаракат хавфсизлигини, йўлнинг жаҳон андозаларига мос келишини таъминлашдан иборат эди.

Бу ғоят масъулиятли лойиҳани Каттақўрғон йўлсозлик идораси бош пудратчи сифатида амалга оширмоқда. Шу билан бир қаторда "Тошкентмагистраль", "Яккабоғйўлчи, "Қўқонкўприк" сингари ташкилотлар ҳам йўл қурилишини вақтида, бенуқсон якунлашда астойдил ёрдам кўрсатишмоқда. Ўзбекистон Темирйўллар компанияси, Самарқанддаги 2518-, Нарпайдаги 31-автокорхоналар эса зарур йўлсозлик ашёларини ташиб беришда ғайрат қилишаяпти.

Автомагистраль қурилиши жараёнида бир неча кўприклар, йўл инфратузилмалари ҳам барпо этилди. Ҳозиргача белгиланган маблағнинг 80 фоизи ўзлаштириб бўлинди. 150 нафар энг тажрибали йўлсоз-мутахассислар меҳнат қилаётган мазкур магистраль шу йилнинг сўнгги ойида тўлиқ ишга туширилади.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
“Адолат” мухбири

«ШЕВРОЛЕ» - ҚАРШИ ЙЎЛЛАРИДА

“Қашқадарёавтотеххизмат” очиқ акционерлик жамияти Асака автомобиль заводида ишлаб чиқарилган янги «Тасита», «Epica», «Captiva» машиналарини сотувга чиқарди. «Шевроле» русумидаги бу замонавий автомобиллар ўзбек автомобилсозларининг жаҳонга машҳур «General motors» корпорацияси билан ҳамкорлиги маҳсули ҳисобланади.

Қарши шаҳридаги ҳудудий автосалон раҳбари Ҳошим Турдиевнинг таъкидлашича, янги автомобилларга буюртма кўпаймоқда. Дастлабки савдода ўттизга яқин “Шевроле” русумидаги автомобиль учун олди-сотди шартномаси имзоланди. Автосалон Қашқадарё, Сурхондарё ва Бухоро вилоятлари аҳолисига хизмат кўрсатмоқда.

(ЎзА)

Банк

ТАДБИРКОРГА МАДАД, МИЖОЗГА ИШОНЧ

Фарғоналик тадбиркор Ферузахон Мамасодиқова истиқлол шарофати билан ишбилармонликка кенг йўл очилганини билиб шаҳар марказида “Арголид” хусусий фирмасини ташкил қилди. Бир неча нафар чевар хотин-қизларни ишга олди. Кечаю кундуз қилинган меҳнат ва изланишлар бесамар кетмади. Тез орада у раҳбарлик қилаётган тикувчилик фирмаси тилга тушди, мижозлар сони ортиб борди.

Тадбиркор йилаб-йилаб фаолиятни янада ривожлантириш, иш ҳажмини кенгайтириш мақсадида “Микрокредитбанк” АТБнинг Фарғона вилоят филиалига 5 миллион сўм миқдорида кредит сўраб мурожаат қилди. Банк муассасаси кредит ҳужжатларини ўрганиб чиқиб, тез орада сўралган сармояни ажратди. Бундан Ферузахон Мамасодиқова оқилона фойдаланди. Натижада иш кўлами кенгайиб, маҳсулотлар сифатлилиги ва харидоргирлиги билан ном қозонди. Муҳими, банк томонидан ажратилган кредит эвазига 10 та янги иш ўрни яратилди.

– Банк кўмагида ишни йўлга қўйиб, яхши даромад қилаётган, аҳоли бандлигига кўмаклашаётган Ферузахон опага ўхшаган тадбиркорлар сони кун сайин ортиб бораяпти, – дейди акциядорлик тижорат “Микрокредитбанк”нинг вилоят филиали бошлиғи вазифасини бажарувчи Мўйдинжон Матқаримов. – Мисол учун, Данғара туманидаги “Тасвир Плюс Сифат” МЧЖга алоқа ва телекоммуникация фаолиятини ривожлантириш, аҳолига реклама хизматларини кўрсатиш учун 21 миллион 600 минг сўм микролизинг ажратгандик. Ташкилот раҳбари Баҳодир Ҳошимовнинг ишбилармонлиги туфайли бугун аҳолига сифатли хизмат кўрсатиш йўлга қўйилиб, 9 та янги иш ўрни барпо этилди.

Умуман, 2006 йил июль ойидан ҳозирги кунга қадар юридик шахс мақомига эга бўлган якка тартибдаги тадбиркорларга, микрофирма, деҳқон-фермер хўжаликларига ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун 181542,0 минг сўм, маиший хизмат ва сервис соҳасини ривожлантириш учун 240736,0 минг сўмлик микрокредитлар ажратилди. Шу билан бирга, чорвачиликни ривожлантириш учун 598470,0 минг сўм, қишлоқ хўжалик техникалари сотиб олиш учун 158717,0 минг сўм миқдорида микрокредитлар берилди. Шу туфайли 1267 нафар киши иш билан таъминланди.

Банк филиали томонидан ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Тадбиркорликни ривожлантириш ҳамда мебель, ошхона жиҳозлари, уй-рўзғор буюмлари харид қилиш учун 418774,0 минг сўмлик микрокредитлар ажратилгани сўзимиз тасдиғидир. Бундан ташқари, Президентимизнинг “Ўзбекистон Республикасида 2010 йилга қадар хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантиришни жадаллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида савдо ва умумий овқатланиш корхоналарига 87600,0 минг сўм, коммунал ва маиший хизмат кўрсатувчи ташкилотларга 229331,0 минг сўм, пуллик хизмат кўрсатадиган спорт муассасаларига 24780,0 минг сўм миқдоридаги кредитлар берилди.

Банк филиали ташаббуси билан вилоятдаги касб-ҳунар коллежларида кредит олиш тартиби, ундан фойдаланиш ва тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйиш масалаларига бағишланган турли тадбирлар ўтказиб келинмоқда. Бу эса, қўлида ҳунари, тадбиркорлик билан шуғулланишга қобилияти бор ёшларга имтиёзли шартлар асосида микрокредитлар берилишига замин яратмоқда. Масалан, жорий йилнинг иккинчи чорагида касб-ҳунар коллежларини битирган 27 нафар ёшларга 14340,0 минг сўм кредит маблағлари берилди.

– Банк ходимларининг бизнинг коллежга келиб учрашув ўтказгани туфайли бошланғич сармоямни шакллантириш учун 620 минг сўм кредит олгандим, – дейди Ёзёвон иқтисодиёт касб-ҳунар коллежи битирувчиси, якка тартибдаги тадбиркор Беҳзод Холматов. – Очиғи, ишларим бу даражада тез юришиб кетади, деб ўйламагандим. Бугун тадбиркорлик орқасидан яхшигина даромад қилаяпман, олган кредит суммасини фоизлари билан ўз вақтида тўлаб бораяпман. Келгусида банк кўмагида тадбиркорлик фаолиятимни янада кенгайтириш ниятидаман.

Дарвоқе, банкнинг вилоят филиали яқинда яна бир хайрли ишга бош қўшди. Республика Оқсоқоллар Кенгаши ва “Маҳалла” жамғармасининг вилоят бўлими билан ўзаро ҳамкорликни йўлга қўйиш учун битим имзоланди. Бундан кўзланган асосий мақсад маҳаллаларда яшаётган билимли, тажрибали ва ишлаб чиқариш корхоналари ташкил этишга қодир моҳир тадбиркорларни топиш ва улар билан яқиндан ҳамкорлик ўрнатишдан иборат.

Бахтиёр ТОШНАЗАРОВ,
“Адолат” мухбири

Бекобод туманидаги «Долварзин» пахта тозалаш корхонасида айни пайтда иш қизғин паллага кирган. Бу ерда туман пахтакорлари етиштирган 44 минг тоннадан зиёд пахта хомашёси қайта ишланмоқда. Бир кунда корхона ишчи-ходимлари ўртача 45-50 тонна хомашёни қайта ишлашга эришмоқдалар.

Суратда: корхона фаолиятидан лавҳалар.

Ҳ.АВВАЛОВ
олган суратлар.

Ишлаб чиқариш

МЕҲНАТ ҚИЛГАН ЭЪЗОЗ ТОПАДИ

Олтин куз бошланиши билан бободеҳқоннинг ташвиши ўн чандон ошади. Етиштирилган ҳосилни ёғин-сочинли кунларга қолдирмасдан йиғиштириб олишга киришилади. Шунинг учун ҳам бу фасл пахтакорлардан, соҳа ходимларидан ўзига хос матонат, шижоат ва фидойиликни талаб этади.

Бугун Каттақўрғон пахта тозалаш ҳиссадорлик жамиятида бўлган киши бунга яна бир бор амин бўлади. Корхона ишчи-хизматчилари фермер хўжаликлари пахта майдонларида етиштирилган «оқ олтин» ҳосилини пешма-пеш қабул қилиш ва қайта ишлаш учун зўр шижоат билан меҳнат қилишмоқда.

– Бу йил деҳқонларимизнинг елкасига офтоб тегадиган бўлди – дейди корхона раҳбари Назарбек Орзиев биз билан суҳбатда. Туманимиз вилоятда биринчилардан бўлиб давлатга пахта сотиш режасини уддалади. Жорий йилнинг бошидаёқ 682 та фермер хўжалиги билан шартнома туздик. Корхонамиз мутахассислари шартнома тузилган кундан бошлаб фермерлар далаларида бўлиб, ер текислаш, суғориш, ишларини агротехника талаблари асосида олиб боришда бободеҳқонга яқин кўмакдош бўлишди. Айниқса, вегетация пайтида ҳашоратларга қарши кураш бўйича корхона томонидан зарур чора-тадбирлар кўрилди. Тажрибали агрономлар ишга жалб қилиниб, корхонамиз ҳисобидан маош билан таъминланди.

Дарҳақиқат, бу чора-тадбирлар кутилганидан ҳам ортиқ самара берди. Корхонага туман пахтакорлари 29 минг 668 тонна сифатли хомашё топшириб, белгиланган режаларини ортиғи билан бажаришди. Шунингдек, нурободлик фермерлардан 991 тонна пахта қабул қилиб олинди. Далаларда ҳали ҳосил мўл. «Оқ олтин» юкланган пахта карвонлари корхона ва унинг қабул пунктларига келиб турибди. Иш омилкорона ташкил этилгани боис, пахтани қабул қилиш, қайта ишлаш маромида олиб борилаяпти. Бунда Султон Сафаров, Мансур Сувонов, Зоир Сапоқулов Шомурод Ашуров, Хамратош Бобоёрова, Мурот Ҳайдаров сингари корхона ишчи-ходимлари жонбозлик кўрсатишмоқда.

Ҳар қандай муваффақиятнинг омили меҳнат ва рағбатда. Пешона тери билан ҳалол меҳнат қилган киши ҳамиша эъзозда. Корхона раҳбарияти касаба уюшма бошланғич ташкилоти билан ҳамкорликда фидойилик кўрсатаётган ишчи-хизматчилар ҳар томонлама қўллаб-қувватланмоқдаки, бу иш унумдорлигининг ошишига, маҳсулот сифатининг кун сайин яхшиланиб боришига ҳисса бўлиб қўшилмоқда.

Асқар ЖАЛИЛОВ,
“Адолат” мухбири

Хориж Хабарлари

Ироқ: ИККИ ЎТ ОРАСИДА

Икки қўшни мамлакат – Туркия ва Ироқ ўртасида юзага келган қалтис вазият дунё ҳамжамиятини хавотирлантириб турибди.

Хабарларда мазкур давлатлар чегарасида Туркиянинг катта ҳарбий кучлари жойлашгани айтилмоқда. Айрим маълумотларда кўрсатилишича, чегара олдида ҳарбий тўқнашувлар ҳам юз бера бошлаган.

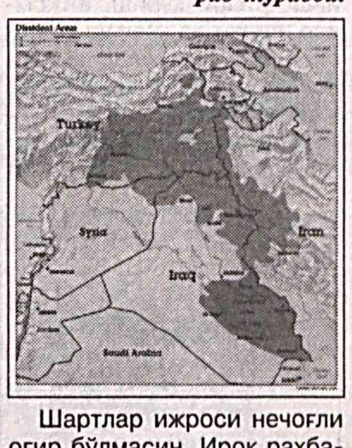

Туркия бош вазири Ражаб Тоййиб Эрдўған Ироқ ҳукуматига иккита шарт қўйди. Агар ана шу шартлар бажарилса, Ироққа уруш очиш хавфи олди олинади. Биринчиси, Шимолий Ироқдаги Курдистон ишчи партияси жангариларининг базалари йўқ қилиниши керак. Иккинчиси, жангариларининг раҳбарлари Туркияга топширилиши лозим.

Шартлар ижроси нечоғли оғир бўлмасин, Ироқ раҳбарияти расмий Анқара билан музокаралар олиб боришга мажбур бўлди. Таъбир жоиз бўлса, Ироқ икки ўт орасида қолди.

Покистон: БЕНАЗИР БХУТТО МАТБУОТ АНЖУМАНИ ЎТКАЗДИ

Собиқ Бош вазир Беназир Бхуттонинг мамлакатга қайтиши унга қарши бўлган кучларнинг жазавали ҳаракатлари билан қарши олинди.

Жаҳон оммавий ахборот воситалари тарқатган маълумотларга кўра, жангариларнинг ҳаракатлари Бхуттони жисмонан йўқ қилишга қаратилган эди. Шу йўлда уюштирилган портлашлар кўплаб бегуноҳ одамларнинг ҳалок бўлишига сабаб бўлди.

Б.Бхутто мамлакатга қайтиши муносабати билан Карачида матбуот анжумани ўтказди. У журналистлар билан мулоқотда ўз халқига тинчлик ва хотиржамлик исташини айтди.

Италия: СУД ЖАРАЁНИДА ОТИШМА

Мамлакат шимолидаги Редже Эмилия шаҳрида бўлаётган суд жараёнида отишма юз берди.

NEWS ахборот агентлиги тафсилотига кўра, судда эр-хотин ажралиши кўрилаётган эди. Судга ажралиш учун ариза берган эр хотини ва унинг қариндошларига қарата ўқ уза бошлаган. Натижада албан миллатига мансуб 40 ёшли бу эркак ўз хотини билан бирга унинг амакисини ҳам отиб ташлаган.

Суд залида рўй берган отишмада икки адвокат ва бир полиция ходими ҳам жароҳат олган.

Франция: САРКОЗИНИНГ МАОШИ ҚАНЧА?

Мамлакат президенти Николья Саркозининг маоши Европа Иттифоқи (ЕИ) раҳбарлариникига қараганда анча кам экан. Қизиғи, Саркозидан олдинги президент Жак Ширак ҳам шу даражадаги маош билан қаноатланиб келган.

Саркозининг канцелярия хизмати бошлиғи Эммануэл Миньон яқинда президент маоши ҳақида парламентга мурожаат этиб, ҳаммани лол қолдирди.

ЕИ давлатлари раҳбарлари орасида энг кўп маошни Германия канцлери Ангела Меркел олар экан. Унинг ойлик маоши 21262 еврони ташкил этади.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди.

Жаҳон парламенти

МУҲИМ МАСАЛАЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШГА МАСЪУЛ

Финляндия – шимолий Европада жойлашган мамлакат. Айни пайтда мамлакат электроника ва радиоэлектроника маҳсулотлари ҳамда ёғочсозлик, целлюлоза-қоғоз саноатининг экспортдаги улуши юқорилиги билан дунё иқтисодиёти ривожига муносиб улуш қўшмоқда.

Финляндиянинг амалдаги конституцияси 2000 йилнинг 1 мартида кучга кирган. Лекин, табиийки, мамлакат қонун чиқарувчи ҳокимияти анча олдинроқ, аниқроғи, 1906 йили бир палатали парламент сифатида шакллантирилган. Шундан буён парламент ваколатларига турли хил ўзгартиришлар киритилган.

Финляндия парламенти бошқа давлатларникидан тубдан фарқ қилмайди. Ижро ҳокимиятини президент ва ҳукумат биргаликда амалга оширади. Давлат бошлиғи президент ҳисобланиб, у тўғридан-тўғри ва яширин овоз бериш йўли билан сайланади. Мамлакатда президент ва парламент ўртасидаги муносабатлар қонунлар билан тартибга солинган ва иккала томонга ҳам етарлича ваколатлар берилган. Қонунга кўра, президент парламент сессиясини чақириши ва уни ёпиши мумкин. Сиёсий инқироз юз берганда, барқарор қонунчилик ўрнатилмаганда ва сиёсий партиялар ўртасида келишмовчиликлар юзага келган ҳолларда президент парламентни тарқатиб юбориш ваколатига эга.

1919 йили қабул қилинган қонунларда парламент учун кўплаб ваколатлар белгиланган. Шунга кўра, парламент конституцияга ўзгартириш ва қўшимчалар киритилганда, ўлка ҳаётига тегишли қонун-қоидалар қабул қилинаётганда асосий вазифани бажарган.

Ҳозирги вақтда Финляндия парламентининг айрим ўзига хос жиҳатлари кўзга ташланади. Масалан, парламент фаолиятини назорат қилиб бориш мақсадида 45 нафар депутатдан иборат Катта комиссия иш олиб боради. Одатда унинг таркибида сиёсий партиялар раҳбарлари ва уларнинг кўплаб аъзолари бўлади. Шунингдек, мамлакат парламентида иқтисодий масалалар, қишлоқ ва ўрмон хўжалиги, ижтимоий таъминот, транспорт, мудофаа ва бошқа масалалар бўйича комиссиялари ҳам мавжуд.

Яна бир эътиборли жиҳат: парламент раиси бошқарув бўйича муҳим ҳуқуқларга эга. У мажлисларда сўзга чиқувчиларни регламентга амал қилишини, интизомга қатъий риоя этилишини назорат қилиб боради. Агар депутат қоидаларга риоя этмаса ва этика меъёрларини бузса, раис унга огоҳлантириш бериши ҳамда кўпчиликнинг розилиги билан мажлисдан чиқариб юбориши мумкин. Мамлакатнинг қонунчилик фаолиятида Омбудсман ҳам муҳим рол ўйнайди. У ҳукуматнинг қонунчилик мажлислари учун текширувчи вазифасини бажаради.

Ўктам ХУДОЙҚУЛОВ,
“Адолат” мухбири

Фаолият

ЗАМОНАВИЙ СУҒУРТА БОЗОРИ

фаровонликни таъминлайди

“Ўзбекистон Республикасида 2010 йилгача хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантиришни жадаллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида”ги Президент қарори ижросини таъминлаш мақсадида “Ўзагросуғурта” давлат акциядорлик суғурта компанияси Сирдарё вилоят дирекцияси Гулистон шаҳар бўлинмаси томонидан бирмунча ишлар амалга оширилмоқда.

Шаҳар суғурта бўлинмасида омилкорона иш юритилгани боис, жорий йилнинг 9 ойи давомида 102 миллион 137 минг сўм суғурта тушумлари йиғилишига эришилди. Жумладан, қишлоқ хўжалиги суғуртаси бўйича 80 миллион 900 минг сўм туширилди. Бу эса ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1 миллион 52 минг 900 сўмга кўп демакдир.

– Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар, корхоналар ва қишлоқ жойларида яшовчи аҳоли мулкий манфаатларининг суғурта ҳимояси, товар ишлаб чиқарувчи қарз олувчиларнинг тўлашга қодирлигини ўрганиш ҳамда тижорат банклари томонидан бериладиган кредитларни қоплашга суғурта кафолатларини тақдим этиш бизнинг асосий вазифамиз, – дейди шаҳар суғурта бўлинмаси бошқаруви менеджери Эркин Бўриев. – Олиб бораётган тарғибот-ташвиқот ишларимиз натижасида бугун шаҳримизда суғурта бозори шаклланди. Бунда бўлинма ходимлари Абдулла Оқилов, Ислом Анорбоев, Кимё Ортиқбоевалар кўпчиликка ибрат бўлмоқда.

Шаҳар суғурта бўлинмаси томонидан амалдаги йилнинг 9 ойи мобайнида 2006 йилнинг шу даврига нисбатан 3906 та шартнома кўп тузилди. Шунга кўра, суғурта жавобагарлиги бўйича 5 миллиард 320 минг сўмликка яқин маблағ жавобгарлиги олинди. Олти ой давомида аҳолининг бахтсиз ҳодисалардан кўрган зарари учун эса 3 миллион 574 минг 500 сўм суғурта товонлари тўлаб берилди. Қишлоқ хўжалиги суғурта турига 18 миллион 924 минг 400 сўм суғурта товонлари тўланди.

Айни пайтда суғурта хизматини такомиллаштириш бўйича келгуси йилда амалга ошириладиган чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилиб, кенг кўламли тарғибот-ташвиқот ва тушунтириш ишлари олиб борилаётир.

Эркин САИДОВ,
“Адолат” мухбири

(t)

“ЎЗАГРОСУҒУРТА” ДАВЛАТ АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

СИРДАРЁ ВИЛОЯТ ДИРЕКЦИЯСИ ГУЛИСТОН ШАҲАР БЎЛИНМАСИ ҚУЙИДАГИ СУҒУРТА ТУРЛАРИНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ

1. Ҳосил суғуртаси пахта, ғалла, сабзавот, полиз экинлари, боғ ва узумзорлар ҳосилининг табиий офатлар, зараркунандалар, касалликлар таъсири натижасида камайиши ёки зарарларини қоплаб беради.

Йиллик тариф ставкалари – 3-8 фоиз.

2. Мол-мулк суғуртаси юридик ва жисмоний шахслар мол-мулкларини табиий офатлардан ҳамда бахтсиз ҳодисалардан шикастланиши, йўқотилиши натижасида кўриладиган моддий зарарни қоплаб беради.

Йиллик тариф ставкалари – 0,2-1 фоиз.

3. Кўп йиллик дов-дарахтлар суғуртаси фуқароларнинг томорқаларида ўстирилаётган мевали резавор экинлар ва кўп йиллик дарахтларнинг табиий офатлар ва учинчи шахсларнинг ғайриқонуний хатти-ҳаракатлари натижасида нобуд бўлишидан кўрилган зарарни қоплаб беради.

Йиллик тариф ставкалари – 3-8 фоиз.

4. Гаровга қўйилаётган мол-мулк суғуртаси гаровга қўйилаётган мол-мулкнинг табиий офатлар, турли бахтсиз ҳодисалардан ва учинчи шахсларнинг ноқонуний ҳаракатлари оқибатида нобуд бўлиши ёки зарарланишидан кўриладиган зарар қопланади.

Йиллик тариф ставкалари – 0,2-0,5 фоиз.

5. Қишлоқ хўжалиги ҳайвонларининг суғуртаси фермер хўжаликлари ва бошқа чорвачилик маҳсулоти етиштирувчи (юридик ва жисмоний) шахсларнинг қишлоқ хўжалик ҳайвонларини табиий офатлар, касалликлар ва бошқа ҳодисалар туфайли нобуд бўлиши ёки мажбурий сўйилиш натижасида кўриладиган зарарни қоплаб беради.

Йиллик тариф ставкалари – 4-10 фоиз.

6. Лизинг суғуртаси МТП, ММТП, фермер хўжаликлари ва бошқа (юридик ва жимоний) шахсларнинг лизингга олинган (олинаётган) мол-мулкининг бутун лизинг муддати даврида шикастланиши ёки йўқотилишидан кўриладиган моддий зарарни қоплаб беради.

Йиллик тариф ставкалари – 0,25-3 фоиз.

Солиқ

СИФАТСИЗ МАҲСУЛОТ

сотилишига чек қўйилмоқда

Сўнгги йилларда пойтахтимиз бозорларида хусусан, «Чорсу» бозорида тадбиркорлар ва харидорлар учун қулай шароитлар яратилди. Албатта, ноқонуний, сифатсиз маҳсулотларни бозор ҳудудига олиб киришнинг олдини олиш, тадбиркорлар фаолиятини назорат этиб бориш туман давлат солиқ инспекцияси ходимлари зиммасига катта масъулият юклайди.

Солиқ ходимлари томонидан бозорлар фаолиятини ташкил этиш ва назорат қилиш борасидаги ҳукумат қарорлари ижросини таъминлаш бўйича бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Жумладан, жорий йилнинг ўтган даври мобайнида ўтказилган тадбирларда жами 365 ҳолатда қоидабузарлик ҳолатлари аниқланиб, 149023,8 минг сўмлик моддий бойлик далилий ашё сифатида олинди. Шундан 251 ҳолатда кийим-кечак маҳсулотлари, 53 ҳолатда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, 10 ҳолатда эса турли миқдордаги ўсимлик ва тамаки маҳсулотлари олиб қўйилди. Бундан ташқари, ноқонуний тарзда сотилаётган 136 литр умумий қиймати 271,2 минг сўмлик ўсимлик ёғи иш қонуний ҳал бўлгунга қадар махсус дўконларга топширилди.

Бозор ҳудудида вилоятлардаги фермер хўжаликлари билан келишилган ҳолда тез-тез қишлоқ хўжалик ярмаркалари ташкил этилмоқда. Бу харидорларга қулайлик яратиши баробарида, маҳсулотларнинг сунъий равишда нархи ошиб кетишининг олдини олмоқда.

Р.ШАЙХОВ,
Шайхонтоҳур туман ДСИ шўъба бошлиғи

Болалар спорти

ЁШ АВЛОД КАМОЛОТИ ЙЎЛИДА

Бундан беш йил муқаддам ташкил этилган Республика Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси ва унинг жойлардаги филиаллари томонидан янги спорт иншоотлари қуриш, жиҳозлар билан жиҳозлаш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Жорий йилда жамғармага Наманган вилоят филиали томонидан битта янги спорт

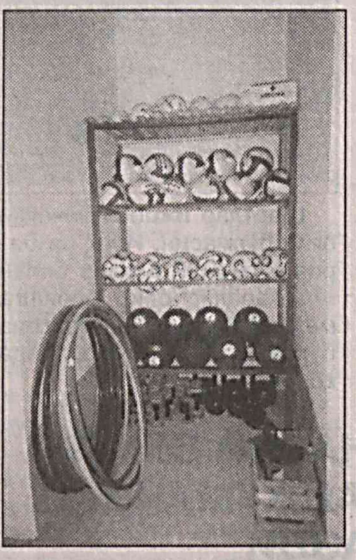

мажмуаси, иккита спорт иншоотининг мукаммал реконструкция қилингани, 16 та мактабда замонавий спорт залларининг қурилгани фикримизнинг яққол далилидир.

Вилоят филиали томонидан таълим муассасаларида кенг қамровли тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилаётгани бир неча мингдан наманганлик ёшларнинг спорт билан мунтазам равишда шуғулланишига туртки бўлаётир. Бунда Олимпия захиралари коллежларини тугатган ёшларнинг мураббийликка жалб қилинаётгани қўл келмоқда.

– Болалар ва ўсмирлар ўртасида турли спорт мусобақаларини ўтказиш яхши анъанага кирган, – дейди жамғарманинг вилоят филиали директори Ибодулла Жабборов. – Бундан кўзланган асосий мақсад, аввало, ёшлар ўртасида спорт оммавийлигини таъминлаш, қолаверса, улар орасидан абжир ва чаққон спортчиларни саралаб олишдан иборат. Белбоғли, миллий, юнон-рум курашлари бўйича хотира турнирлари, "Умид ниҳоллари", "Соғломжон – полвонжон" мусобақалари шулар жумласидан. Чунончи, ёшларнинг бўш вақтларини мароқли ўтказиш мақсадида вилоят хотин-қизлар қўмитаси, халқ таълими, маданият ва спорт ишлари бошқармалари ва бошқа жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда "Ёз – 2007" спорт мусобақаларини ўтказиш бўйича Низом ишлаб чиқилиб, шаҳар, туман ва вилоят миқёсида турли спорт тадбирлари ўтказилди. Унда вилоятдаги ўқувчи ёшларнинг 37 фоизи, яъни, 172 минг 600 нафари қатнашди. Бу мусобақаларнинг ғолиблари ташкилотчилар, ҳомийлар ҳамда жамғарма томонидан ажратилган 5 миллион сўмликдан зиёд эсдалик совғалари билан тақдирланди.

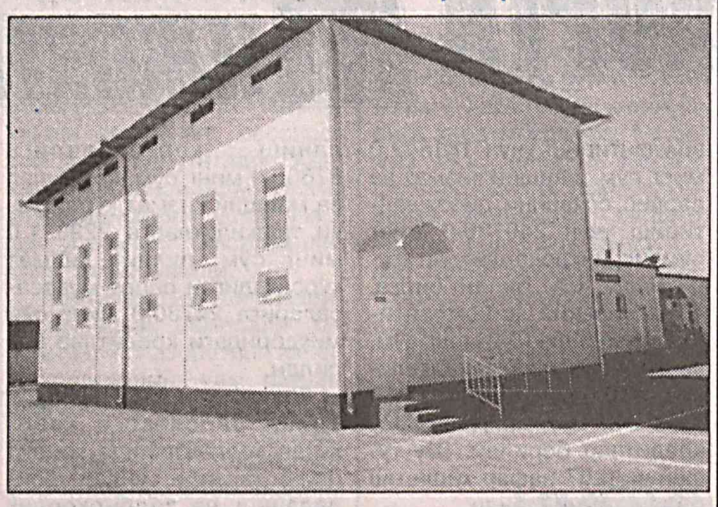

Дарҳақиқат, жамғарма ва унинг туманлардаги бўлимлари томонидан олиб борилган тарғибот-ташвиқот ишлари кутилганидан ҳам яхши самара бериб, ёшлар ўртасида бадиий гимнастика, акробатика, от спорти, миллий кураш, қиличбозлик, теннис каби спортнинг истиқболли турлари билан шуғулланувчилар сони кун сайин ортиб бормоқда. Қувонарлиси, вилоятда 17 ёшгача бўлган ёшлар ўртасида бугунга келиб, 2003 йилга нисбатан, умумий касалликлар сони қарийб 29 мингтага камайган. Зеро, доно халқимиз бежизга спорт саломатлик гарови, деб айтмаган.

Бахтиёр ТОШНАЗАРОВ,
"Адолат" мухбири

Тарих

БАНОКАТ ВА ШОҲРУХИЯ ТАҚДИРИ

Ўрта асрда яшаб ўтган олимлар ва сайёҳларнинг, қолаверса, тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Тошкент воҳасининг қадимий карвон йўлларида кўплаб мудофаа деворлари, қалъалар, қўрғонлар, карвонсаройлар, работлар, сардобалар бўлган. Афсуски, уларнинг деярли ҳаммаси вақт ўтиши билан турли сабабларга кўра вайронага айланиб, харобалари тупроқ остида қолиб кетган. Банокат ва Шоҳрухия тупроқ остида қолган ана шундай кўҳна шаҳарлар сирасидан.

Қадимий Банокат Сирдарёнинг соҳилида, Оҳангарон дарёсининг Сирдарёга қуйилиш жойидаги кенг майдонда жойлашган. Шаҳар бундан икки минг йил аввал асосий савдо йўли бўлиб хизмат қилган Сирдарё соҳилида жойлашган. Шаҳар-қалъа сифатида Банокат милодий I асрда бунёд этилган бўлиб, V-VI асрларда мустаҳкам мудофаа девори билан ўраб олинган. Айниқса, IX-X асрларда тез ривожланган Банокатнинг ҳудуди кенгайиб, кўплаб турар жой бинолари, ҳунармандчилик расталари, карвонсаройлар, савдо иншоотлари қурилган.

XII-XIII асрларга келиб шаҳар ҳудуди 140 гектарга кенгайган. Аҳолиси кулолчилик, темирчилик, шишасозлик, қайиқчилик, заргарлик, тўқувчилик, деҳқончилик, боғдорчилик, чорвачилик билан шуғулланган. Шаҳар атрофида савдо дўконлари, сопол идишларни пиширадиган хумдонлар, ҳунармандчилик маҳаллалари бўлган. Бу ерга келиб-кетувчи ҳунарманд ва савдогарлар сони йил сайин орта борган, шаҳарда ҳаёт қайнаган. X-XI асрларда Банокат шаҳри ҳунармандчилик, савдо ва маданият марказига айланиб, Ҳиндистон, Хуросон ва Бағдодга қатнайдиган савдогарлар шу шаҳар орқали ўтганлар. Ҳар йили юзлаб карвонлар келиб-кетадиган бу шаҳарда савдогарлар учун қулай шароитлар яратилган. Банокатдан ипак, жун ва идишлар тўқилган сифатли газмоллар, шиша, металл, сопол буюмлар, қурол-аслаҳалар харид қилиб, хорижга олиб кетилган. Араб олим ва сайёҳлари ал Истахрий, ал Муқаддасий Банокатни "Гуллаётган шаҳар" деб таърифлаганлар. Афсуски, 1219 йилда шаҳарни мўғул истилочилари вайрон қилган.

Амир Темур Банокатни Сирдарёни кечиб ўтишдаги энг муҳим стратегик жой сифатида баҳолаб, хароба шаҳар ўрнига янги қалъа-шаҳар қурдирди. 1392 йили бунёд бўлган янги шаҳарни ўғли Шоҳрухнинг шарафига Шоҳрухия, деб атайди. Тарихчи Шарофиддин Али Яздийнинг таъкидлашича, бу даврда шаҳар атрофи баланд ва мустаҳкам пахса девор билан ўраб олинган.

XVI-XVII асрларда Шоҳрухияда хазина, қурол-аслаҳалар омбори ҳамда муҳим ҳужжатлар, қўлёзма асарлар ва нодир китоблар жамланган бой кутубхона бўлган. Темурийлар даврида шаҳар ҳунармандчилик, савдо ва маданият маркази сифатида ривож топган.

XIX асрнинг 80-90 йилларида шаҳар харобаларида Зацепин, Смирнов, Эварницкий, Андреев, 1900 йили Бартольд, 1913 йили Кастанье, 1973 йили Буряков, кейинроқ қадимшунос олим Ўткир Алимовлар илмий изланишлар олиб борган. Археологик қазишмаларда мудофаа девори, турар жой қолдиқлари, мураккаб тизимга эга ер ости йўлаклари, кулолчилик, шишасозлик устахоналари, хумдонлар, сопол ва шиша буюмлар, ҳунармандчилик ускуналари, танга ва бошқа қадимий ашёлар топилган.

Мустақиллик йилларида бу қадимий шаҳар харобалари ўрнида ободончилик ишлари амалга оширилди. Тошкент вилояти Оққўрғон туман ҳокимлиги ҳамда халқаро "Олтин мерос" жамғармаси вилоят бўлими раҳбарлигидаги саъй-ҳаракатлари билан ўн уч гектарли боғ барпо этилди.

Рашид БОЙТИЛЛАЕВ

ҲАМЮРТИМИЗ ЧОРАК ФИНАЛДА

Ҳиндистонда Халқаро теннис федерацияси (ITF) томонидан ўсмирлар ва қизлар ўртасида ўтказилаётган халқаро теннис турнирида дунёнинг ўндан зиёд мамлакатидан келган спортчилар ғолиблик учун куч синашмоқда.

Қизлар ўртасидаги яккалик беллашувларида учинчи рақамда сараланган теннисчимиз Александра Колесниченко мусобақани иккинчи босқичдан бошлади. Турнирдаги биринчи учрашувини мезбонлар вакиласи Прерна Бҳамбрига қарши ўтказган ҳамюртимиз 6:4, 6:3 ҳисобида зафар қучди.

Чорак финалга чиқиш учун ўтказилган беллашувда ўзбекистонлик ракетка устасига таиландлик Нича Лертпитаксинчай рўбарў келди. Рақибидан маҳорат ва тажриба бобида устунлигини исботлаган ҳамюртимиз 6:4, 6:3 ҳисобида зафар қучди.

Жуфтликлар беллашувида ҳиндистонлик Пужашри Венкатеша билан биринчи рақамли дуэтни ташкил қилган Александра Колесниченко мезбонлар вакиласи Танви Гупта ва туркманистонлик Анастасия Пренкони 6:3, 6:3 ҳисобида енгиб, чорак финалга йўлланма олди.

Мусобақа ғолиб ва совриндорлари 3 ноябрь куни аниқланади.

Қадрият

ОТА-ОНА ОЛДИДА ФАРЗАНД БУРЧИ

Нақл қилишларича, ота-онанинг фарзандга нисбатан **саксонта** ҳаққи бўлар экан. Шулардан **қирқтаси** улар ҳаётлигида ва **қирқтаси** оламдан кўз юмгач узилиши керак.

Тириклик чоғида қирқта қарзнинг ўнтаси **танга,** ўнтаси **тилга,** ўнтаси **дилга** ва ўнтаси **молга** тааллуқли. **Танга тааллуқли бўлган ўнта ҳақ** ота-онага сидқидилдан хизмат қилишдир. Бу шундайки:

* ота-онага ҳамма вақт ҳурмат билан қаралади;
* қилма деб буюрилган ишлари қилинмайди, уларнинг маслаҳати, розилигисиз ҳеч бир ишга қўл урилмайди;
* улар сен ўтирган жойда ҳозир бўлсалар, сен дарҳол ўрнингдан туриб кутиб оласан, улар ўтирган бўлишса, сен оёқда тик турасан, улар рухсат қилишгандагина ўтирасан;
* улар ўтирадиган ўринга сен ўтирма;
* йўлда бирга кетаётганда уларнинг олдиларига ўтиб олма. Тупроқли, лойли, сувли ёки умуман хавфли жой келгандагина олдига ўтиб олишинг мумкин;
* уларнинг олдида очиқ чеҳра билан ўтир;
* қовоғингни солма;
* хўмрайиб қарама;
* чақирганларида эса югуриб бор.

Дилга тааллуқли ўн нарса шундан иборат:

* уларга раҳм-шафқат билан қара;
* уларга доимо қўлингдан келганча яхшилик қил;
* сенинг шодлигинг уларни хурсандчилиги билан бўлсин;
* улар ғам тортсалар сен ҳам қайғур ва уларнинг дардига малҳам бўлиш йўлини қидир;
* улар ортиқча гапирсалар ҳам ўзингга малол олма;
* улар танбеҳ берсалар, хафа бўлиш ўрнига хурсанд бўл;
* уларга қанча яхшилик кўрсатмагин ва ҳақларини адо қилмагин, диллари заррача озор топишини ўзинг учун ор, деб бил;
* қандай ниятлари бўлса, ўша ниятларига етишлари учун ҳаракат қил;
* улар қанчалик узоқ умр кўрсалар, шунчалик қувон. Қанчалик дардли бўлса, шунчалик кўнглини олишга урин.

Давоми бор.

Олтин куз таровати

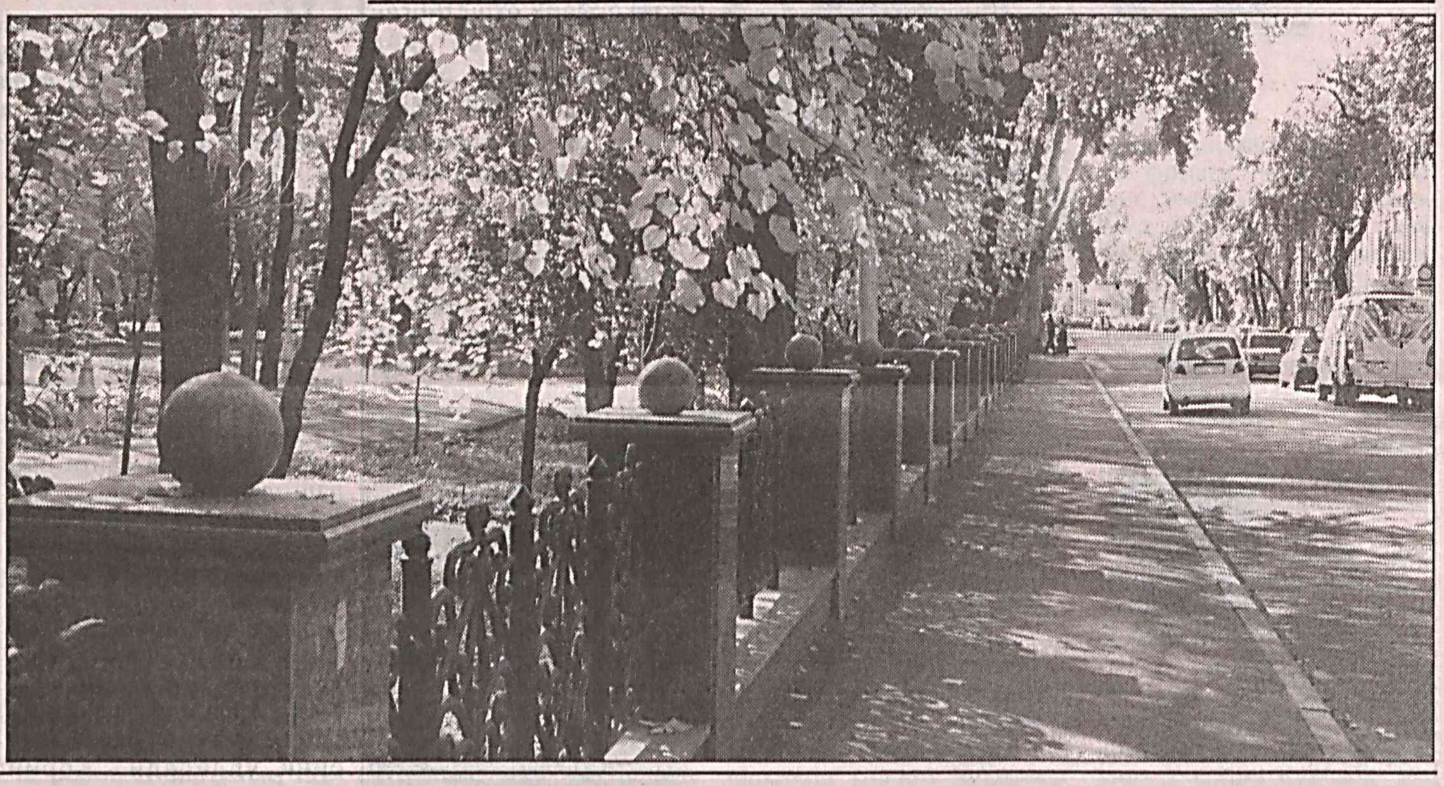

XX аср ўзбек ҳикояси

Асқад МУХТОР

Чодирхаёл

Бу ерда ҳамиша шовуллаб тупроқ тўкилиб туради. Тепалик ўйилган жойда тикка девордан, белкурагу кетмондан, шўр босган елкалардан, чўкич зарбидан, кажава замбиллардан шитирлаб тўкиларди. Бу шовуллаш ўн беш-йигирма йил наридан келаётгандай, бўғиқ, доим бир маромда аллалаб эшитилади.

Тепалик ўйилиб, қўрадай катта кавак ҳосил бўлган, ичи нимқоронғи, «Ҳурмат тахтаси"нинг тепасида ёниб турган иккитагина лампочка билан сал ёришиб турибди. Бу ерда иш табиатнинг инжиқликларига қарамай, қору қиров, селу жалада ҳам, совуқда ҳам, иссиқда ҳам тинмай давом этади, тупроқ тўкиладиган жаргача сўқма йўл яхши шиббаланган, ўша ердан тепаликнинг қовжироқ шумғияю шилви, бужғун чўкиртаклари чирмашиб ётган сирти бемалол кўринади.

Ишлаётганларнинг бири энг ичкарида, орқа девордан тупроқни метин билан ўйиб бериб турибди. У ўрта бўйли, қорачадан келган бақувват одам, ҳар зарбидан роса ярим замбил тупроқ тўкилади, кўзлари тимқоралигидан ғира-ширада ҳам йилтиллаб кўринади. Иккинчиси тупроқни бел билан замбил кажавасига ташлаб турибди. Ёруғлик орқадан тушгани учун миёнагина тиқмачоқ гавдаси чодирхаёлнинг қўғирчоқ соясидек липиллаб кўринади, яқинига борган одам қорачўғларида ишга астойдил ихлосни ўқтин пайқайди.

Улар ўзи етти киши, иккитаси, яъни учинчи ва тўртинчиси – замбилда. Булар ака-ука бўлса керакми, бир-бирига жуда ўхшаш: қорачадан келган юзлари ҳам, пишиқпухта жуссалари ҳам – қуйиб-қўйгандай. Бир-бирларини кўз қарашларидан тушунишади: қорачўғ йилт этдими – «кўтар!» дегани, билинар-билинмас им қоқдими – «ағдар!» дегани. Тупроқ тўкиладиган жойга мокидай қатнаб, сўқма йўлни шулар шиббалаган.

Бешинчиси ёруғроқда, кираверишдаги эски ёзув столи ёнида... Ҳа, дарвоқе, тўхтанг-чи, яхшиси – бунисини олтинчи деяйлик. Чунки у...

Бешинчиси эса кетмонда. У бошқалардан шу билан ҳам ажралиб туради, ўйилган ғорнинг ерини қириб текислайди, тупроқдан, думалаган тошу кесаклардан тозалайди. Ўзи кексароқ бўлса ҳам, ҳали бақувват, гирдиғум гавдасига чоғ кетмон ўбдон ярашиб турибди.

Энди олтинчисига келайлик. У, айтганимиздай, эски ёзув столи ёнида (стол устида чанг-ғубор қўнган телефон аппарати ҳам бор) тахтадай қотиб туради. Кўзи қандайлиги маълум эмас, чунки у кўзойнак тақади. Қорача юзида одамга лоп этиб кўринадиган нарса шу – кўзойнак. Лекин у бошқалардан бу билангина фарқ қилмайди. Фарқи яна шундаки, аввало, ҳали айтганимиздай, стол ёнида қотиб туради, шунга боғлаб қўйилгандай. Сўнгра – ишламайди. Бир замонлар, ёшлигида, мана бу «Ҳурмат тахтаси»ни ташкил этиб уни ҳамма кўзларнинг суратлари билан, ғорнинг пештоқини эса шиор билан безаб қўйган. Эндиликда шуларнинг таъсирини кузатиб, қимир этмай миясини ишлатиб турибди.

Еттинчи киши, қўлида кетмони билан, кейинроқ етиб келди. Унинг бўйи паст ҳам эмас, баланд ҳам эмас, ўзи кетмон билан қучоқлашиб туғилгандай, юмалоқ. Тепаликнинг орқа томонидан чиқиб келиб, пастга юмалаб тушгандай бирдан пайдо бўлди.

– Ҳа, шу ерни кавлаш керак эканми? – деб сўради келасолиб: – Нега кавлаш керак экан?

– Ҳоким Тўраевич айтганлар! – деди Иккинчи.

– Ҳа ундай бўлса... – деб кафтига туфлади-да, барини белига қистириб, ишга тушди. Энди унга шу ерни кавлаш керак эканлиги ҳам, нега кавлаш кераклиги ҳам аён эди. Офтобда қорайган пешонасига шаррос тер қалқди.

Лекин унда яна савол туғилди. У бошқалардан мана шу ўринсиз саволлари билан ажралиб турарди.

– Ана у киши нимага ишламаяпти? – деди у ёзув столи ёнида тахтадай қотиб турган Олтинчига ишора қилиб. Унинг бу қадар серсаволлигига ҳам ҳайрон бўлиб, ҳам ғаши келиб турган Биринчи ишдан бош кўтармай тўнғиллади:

– Тепадаги шиорни ўқимадингми?

– Ўқиш керакми? – деб сўради Еттинчи.

– Яна савол беради-я. Мунча саволи кўп экан?

Кейин шиорни ўқиди. "Қўшимча мажбуриятни муддатидан олдин бажарамиз!".

Унинг овозини эшитгач, қизил алвондаги безаклар бирдан жонланиб кетгандай, ҳамма анқайиб тепага қаради.

– Ана энди тушундингми? – деди Биринчи Еттинчига. Кейин қотиб турган Олтинчига ишора қилди: – У ана шуни ғоявий жиҳатдан таъминлайди.

Афтидан, Биринчи кўп нарсани билар, шиорни ҳам ўқиган экан шекиллию, камтар экан-да. Тарбия кўрган одам камтар бўлиши керак. Катта одамлар бор, кичкина одамлар бор. Кичкина, камтар одам ҳаргиз ўз хаёлларига изн беравермаслиги керак. Ҳадеб савол ҳам берaверма, деди ўзига ўзи Еттинчи.

Шу билан гап-сўз тиниб қолди, астойдил меҳнат қилишга шарт-шароит туғилди.

...Тупроқ шовуллайди. Бетиним, бир маромда, ҳамма жойда тупроқ шовуллайди. Телефонли стол ёнида турган Олтинчининг хаёлига «Меҳнат поэзияси!» деган таниш сўз бирикмаси келади, қорача юзлари ёришади.

Шундай жимликда ғайритабиий бир шитирлаш эшитилди. Икки марта эшитилди. Савол беравериш нақадар ноқулай бўлса ҳам, Еттинчи ўзини тиёлмади:

– Бу, дейман, жуда ичкарига ўйиб кириб кетдик-ку, тепамиз ўпирилиб босиб қолмасмикан?

– Босмайди. Босмайди дейишган, – деди Учинчи билан Тўртинчи баробарига бўш замбилни ерга қўйиб.

– Ҳа ундай бўлса... – дея, хотиржам бўлиб, кажавага тупроқ ташлай бошлади Еттинчи. Тепаликнинг босиб қолмаслигига энди ишончи комил эди, қорача манглайидан меҳнат терини сидириб ташлади.

Лекин бир пасдан кейин ҳалиги шитирлаш яна эшитилди. Илҳомбахш меҳнат жараёнида бунга ким ҳам эътибор берарди. Хиёл ўтиб, кираверишда тепадан "топ" этиб иккита кесак тушди. Кесаклар ушалиб, сочилиб кетди. "Топ" этган товушга қайрилиб қарашган ҳам эдики, худди ўша жойда тепадан "гуп" этиб лўмбаздай тупроқ ўпирилиб тушди. Чанг тўзғиб, ташқари кўринмай қолди, яна алланималар гурсиллади. Зимистондай қоронғида чангдан нафаси қайтган одамлар жон ҳолатда аввал уёқ-буёққа югуришиб, кейин гурсиллашу шовуллашлардан қулоқлари ҳам битгач, бир-бирларидан нажот истагандай қўл ушлашиб ўрталикда ғуж бўлиб қолдилар. Даҳшатли "гурса"-"гурс"лар тинганда ҳам, қулоқларига ишонмай, бир-бирларини қўйиб юборишдан қўрққандек, тирик жон тафтидан умид узолмасдан шу ҳолатда узоқ туриб қолдилар. Ҳеч нарса эшитилмас, ҳеч нарса кўринмас, у дунёдами – бу дунёдами эканликларини билолмагандай гарангсиб, қимир этгани журъат тополмай тураверидилар.

Анчадан кейингина қуюқ тўзон аста босилиб, аввал ён деворда «Ҳурмат тахтаси» тепасидаги икки чироғ хирагина бўлиб кўринди. Одамлар ўз нафасларини эшитиб, бир-бирларининг чангга беланган афт-ангорларини кўрдилар. Ҳаммага гўё қайтадан жон кирди, тирик эканликларига қувондилар, кўзлари ҳам аста-секин қоронғига ўрганиб ўраб олган *қора* деворларни илғай бошладилар. Чор атроф кўру гумгурс эди. Югура бориб деворларни бир-бир ушлаб, итариб, тепиб кўрдилар. Илгари очиқ турган томон ҳам бутунлай босиб қолган, улар тириклай кўмилган эдилар.

– Э... энди... нима қиламиз? – деди Еттинчи.

Бу – чексиз жимликда қора деворлардан титроқ акс-садо берган биринчи журъатли товуш эди. У ҳам бўлса – савол. Шу ҳолатда ҳам савол беради. Еттинчи ўзи бирон жўяли фикр таклиф қилолмайди-ю, савол ташлагани ташлаган.

Аммо шу биринчи садо ҳаммани ҳушига келтирди: қимирлаб қолдилар, кимдир уст-бошини қоқди, кимдир сал ўзига келиб замбилғалтакка ўтирди, яна кимдир оғзидаги лойни туфлаб ташлади...

Нима қилардик... Ҳеч ким топшириқни бекор қилгани йўқ, ҳар қандай об-ҳаво... тоес ҳар қандай шароитда...

– Ўзи қайси томонни қазиётувдик? – деди бу ваҳимали зимзиёда боши айланиб қолган Иккинчи.

– Мана бу томонни... – Бешинчи қоқила-сурила орқа девор томонга юрди. – Мана бу ёқ очиқ эди. Мана бу «Ҳурмат тахтаси» – ён девор, демакки... – У гапидан тўхтаб қолди. «Ҳурмат тахтаси» ёнида Олтинчи ишга тушган эди. У «Ҳурмат тахтаси»ни махсус латта билан артиб, унга Еттинчининг ҳам суратини осиб улгурибди. Ўзи тахтада ҳамма бор, фақат битта жой бўш қолган эди. Энди қарабсизки, тахта очилиб кетибди, худди шундан сиқилиб турган эканми... Чиройли! Чироқлар ҳам шунинг тепасида. Ғорни ёритиб турган чироқлармиі, илғорларми – Олтинчининг юзида мана шу завқли ва ҳайратомуз хитоб порлар эди.

(Давоми келгуси сонларда)

ADOLAT
ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТА
МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СДП СИЁСИЙ КЕНГАШИ
www.adolat.uz • E-mail: adolat_gazeta@mail.ru

Таҳрир ҳайъати
Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, Иқбол МИРЗО, Турсунали ҚЎЗИЕВ, Турғунпўлат ДАМИНОВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Мамазоир ХЎЖАМБЕРДИЕВ, Исмоил САЙФНАЗАРОВ, Собир ТУРСУНОВ, Шермат ШАМСИЕВ, Светлана ОРТИҚОВА, Мукаррамхон АЗИМОВА, Жуманиёз АЛИБЕКОВ, Камол АЛЛАЁРОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Талъат МУРОДОВ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 0018 рақами билан рўйхатга олинган

Телефонлар: қабулхона – 136-53-14; факс – 133-40-86; котибият – 136-55-96; реклама бўлими – 133-41-89

Манзил: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланди

• «Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
t – Тижорат мақолалар белгиси.

Нашр индекси – 100
Навбатчи – Б.ТОШНАЗАРОВ
Саҳифаловчи – З.БАКИРОВ

«Шарқ» НМАК босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Буюртма Г – 1001. Ҳажми – 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2. Адади – 2851. Босишга топшириш вақти – 21.00. Босишга топширилди – 01.20 1 2 3 4 5